Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 18 май, пайшанба ◆ № 115. (13.675). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

ҚАШҚАДАРЁ — ГАЗЕТАМИЗ МЕҲМОНИ

Қашқадарё қуёшли республикамизнинг кенжа ва ардоқли, баҳори яшнаган, истиқболи янада порлоқ, хазиналарга кон областларидан ҳисобланади.

Унинг бепоён бағрида бахту қувонч маскани бўлган сўлим шаҳарларни, меҳнат ва ижод билан қайнаган йирик корхоналарни, уфқларга туташ олтин пахтазорларни, яшил яйловлар файзи чорвадор элни кўрасиз.

Октябрь ёғдуларидан бахтиёр бўлган бу гўзал воҳа халқи мамлакатимиз қудрати ва бойликларини янада кўпайтириш, коммунизмнинг нурли биносини қуришдек улуғвор ишга муносиб ҳисса қўшиб, меҳнат ва ижод майдонларида янгидан-янги зафарлар қучмоқда.

Бахтли ҳаёт, дўстлик ва табассум, ижод ва севинч диёри бўлган, истиқболи янада равшан Қашқадарё области — бугун газетамиз меҳмони.

УЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

ЧЎЛ ГУЛИСТОН БЎЛАДИ

ҚАРШИ ЧЎЛИНИ СУҒОРИШ ВА ЎЗЛАШТИРИШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришни ривожлантириш ҳақидаги масалани қараб чиқдилар. Қарши чўли ерларини ўзлаштириш республиканинг жануби-ғарбий қисми манзарасини ўзгартиради. ана шу район ишлаб чиқарувчи кучларини тезроқ ривожлантириш ва меҳнат ресурсларидан янада тўлароқ фойдаланиш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади. Бу ерда пахтачиликнинг янги йирик райони барпо этилади. Қулай иқлим шароити бу ерда ингичка толали пахта етиштириш имкониятини беради. Ўзбек халқининг Амударё суви билан Қарши чўлини суғориш ҳақидаги асрий орзуси рўёбга чиқади.

1963 йили ташкил этилган «Каршистрой» бошқармаси кенг миқёсдаги тайёргарлик ишларини амалга оширди: 200 километр автомобиль йўллари, 120 километр электр узатиш линиялари, насос станциялари бўлган 75 километр водопровод тармоқлари, маданий-маиший объектлари бўлган 84 минг квадрат метр турар-жой қурилди, темир йўл шохобчаси бўлган саноат базалари барпо этилди; қурилиш материаллари ва буюмлари комбинати қурилиши авж олдириб юборилди ва магистрал машина канали, коллекторлар. «Аврора» совхози каби асосий объектларда ишлар бошлаб юборилди. «Каршистрой» бошқармаси коллективида ҳозирнинг ўзидаёқ 7 мингдан ортиқ киши ишламоқда.

СССР Министрлар Советининг Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришни ривожлантириш тўғрисида 1967 йил 8 апрелда қабул қилган қарори партия ва ҳукумат мамлакатда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун суғориладиган деҳқончиликни кенгайтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларининг ёрқин далилидир.

Шу қарор муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети ўз қарорларида қуйидагиларни таъкидлаб кўрсатдилар:

Барча ишлар комплексини тугаллаш ва ерларни 1978 йилда қишлоқ хўжалик оборотига киритиш мақсадида Қарши чўлида 200 минг гектар янги ерни суғориш ва ўзлаштириш ишларининг биринчи навбатини амалга ошириш «Главсредазирсовхозстрой», «Каршистрой»нинг, Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

«Главсредазирсовхозстрой» ва «Каршистрой»га қуйидагилар таклиф этилди:

1967-70 йиллар мобайнида Амударёдан Қашқадарёгача бўлган масофада насос станциялари бўлган Қарши магистрал канали, инженерлик иншоотлари, қурилиш индустрияси корхоналари, қурилиш материаллари ва буюмлари саноати, қурувчилар ва ерларни ўзлаштирувчилар учун поселкалар қурилишини амалга ошириш;

Қарши магистрал канали зонасида 1967—1971 йиллар мобайнида ҳозирги вақтда суғорилаётган ерларда хўжаликлараро коллекторлар қуриш.

«Каршистрой»га капитал маблағлар сарфлаш планлаштирилганида, қурилиш-монтаж ишларининг миқёси ва суръати белгиланганида 1970 йилнинг охирига бориб, Қашқадарё дарёсигача секундига 70 кубометр сув етказиб бериш ва етказиб бериладиган сувнинг бир қисмидан ҳозир суғорилаётган майдонларни сув билан таъминлашни яхшилашда фойдаланиш зарурлигини ҳисобга олиш. Қарши магистрал канали қурилиши билан бир вақтда одамлар кўчиб келган зонада сувнинг шимилиб кетишига қарши тадбирлар кўрилган ҳолда хўжаликлараро ва ички хўжалик суғориш тармоқлари, коллектор — зовур тармоқлари, йўллар, алоқа воситалари, электр узатиш линиялари бўлган ва текисланган 14 минг гектар ерни 1970 йилнинг охиригача ва 24 минг гектар ерни 1971 йилнинг охиригача тайёрлаш.

Бундан ташқари худди шу зонада иккита янги совхозни комплекс равишда қуриш ва ана шу совхозлар учун тахминан 12 минг гектар, шу жумладан 1970 йилнинг охиригача 6 минг гектар ва 1971 йилнинг охиригача яна 6 минг гектар ерни ирригация мелиорация жиҳатидан тайёрлаш.

Республика мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига ҳамда республика Қишлоқ хўжалик министрлигига Амударёдан сув келгунча суғориладиган ерларнинг қолган қисмидаги колхозлар ва совхозлардаги ички хўжалик коллектор-зовур ва суғориш тармоқларининг қувватини ошириш, уларнинг ҳолатини яхшилаш ва ривожлантириш вазифаси юклатилди

Шунингдек, уларга Таллимаржон сув омбори қурилиши лойиҳасини тузишни тезлаштириш ва Қарши чўлининг юқори зонасидаги ерларни суғориш ҳамда ўзлаштиришни ҳисобга олган ҳолда сув омбори қурилишининг белгиланган муддатда тугалланишини таъминлаш топширилди

Амударёнинг қуйи оқимида шўр ювиш ишларини амалга оширишга зарар етказмаган ҳолда Қарши чўлидаги колхоз ва совхозларни экиш олдидан ерни суғориш учун сув билан гарантияланган ҳолда таъминлаш мақсадида сув омбори ишга туширилгунча Таллимаржон ҳавзасини сув тўплаш учун тайёрлаш назарда тутилади.

«Каршистрой»га Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитети, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан биргаликда икки ой муддат ичида ишларнинг барча комплекси бўйича массивлар ва хўжаликларга бўлинган ҳолда Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришнинг биринчи навбати муддатлари ҳақидаги таклифларни тайёрлаш таклиф этилди.

«Каршистрой» бошқармаси зиммасига қуйидаги мажбуриятлар юклатилди:

Қарши қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати қурилишининг биринчи навбатини, 240 минг кубометр қувватга эга бўлган темир-бетон буюмлар ишлаб чиқарувчи завод, 170 минг кубометр қувватга эга бўлган силикальцит буюмлар заводи, автомашиналарни, қурилиш ва йўл механизмларини ремонт қилувчи завод, дурадгорлик-қурилиш буюмлари заводи, металл конструкциялар заводи ва материал-техника таъминоти базаси қурилишини тезлаштириш, ғишт заводининг қувватини йилига 70 миллион дона ғишт ишлаб чиқарадиган даражага етказиш;

Қизилоёқ ва Таллимаржон станцияларида ишлаб чиқариш базалари қурилишини 1967 йилда тугаллаш. 1969 йилда Нишон станциясида темир йўл тармоғи бўлган саноат базаси қуриш ва фойдаланишга топшириш;

ишлаб чиқариш қуввати 600 минг кубометр бўлган Шаҳрисабз шағал-саралаш заводи қурилишини тезлаштириш ва унинг биринчи навбатини 1969 йилда ишга тушириш ҳамда сўнгра заводнинг қувватини 1200 минг кубометрга етказиш;

220 киловатт кучланишли Қарши — 6-насос станцияси ўртасидаги электр узатиш линиясини қуриш ва монтаж қилишни, Қарши шаҳридаги 220(110)35 киловатт кучланишли подстанцияни реконструкция қилишни 1967 йилда тугаллаш;

Оқбош — Қарши — Нишон магистраль водопроводи (насос станциялари билан) қурилишини 1968 йилнинг биринчи ярмида тугаллаш;

1967-70 йилларда янги совхозлар учун маданий-маиший объектлари бўлган 66 минг квадрат метр, шунингдек қурувчилар ҳамда саноат корхоналарининг ходимлари учун барча инженерлик коммуникациялари бўлган 120 минг квадрат метр турар жой қуриш, саноат корхоналари ва совхозларни газлаштиришни амалга ошириш;

«Средазгипроводхлопок» институти (бош лойиҳачи) ва унинг субподряд лойиҳалаш институтлари 1967 йилнинг 1 ноябригача Қарши чўлини суғориш ва ўзлаштиришни ривожлантиришнинг биринчи навбати комплекс лойиҳа топшириқларини тузишни таъминлашлари керак. Институтга қурилишни 1968 йил учун ишчи чертёжлар ва сметалар билан таъминлашнинг «Каршистрой» билан келишилган графигини 1967 йил 1 июнгача Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советига тақдим этиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш давлат комитетига, Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетига Қарши чўлининг суғориладиган ва ўзлаштириладиган объектларига ҳар йили 3 минг кишидан — ҳаммаси бўлиб 9 минг кишини область ичида кўчириб жойлаштиришни таъминлаш топширилди.

«Главсредазирсовхозстрой» «Каршистрой» ўқув комбинатини ҳар йили камида 2 минг механизатор, қурувчи ва саноат корхоналари учун ишчилар тайёрлайдиган қилиб кенгайтириши лозим.

Ўзбекистон ССР Госпланига ва «Главсредазирсовхозстрой»га 1968-70 йилларда «Каршистрой»га ўқув юртларини тамомлаб чиққан мутахассисларнинг катта группасини ажратиш топширилди.

«Каршистрой» бошқармаси Қарши политехника билим юртида ва Шаҳрисабздаги кишлоқ хўжалигини механизациялаш техникумида ўрта маълумотли 2100 мутахассис тайёрлаши керак.

Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетининг Қарши шаҳрида Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг филиалини барпо этиш ҳақидаги таклифи маъқулланди. «Главсредазирсовхозстрой»га бир ойлик муддат ичида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советига бу масала юзасидан асосланган таклифларни тақдим этиш топширилди.

Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетига, Тошкент Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтининг ректоратига яқин йилларда институтга Қашқадарё областидан қабул қилинадиган студентлар сонини кўпайтириш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига, Ўзбекистон ССР Қурилиш ва Қурилиш материаллари саноати министрликлари зиммасига 1968—1970 йилларнинг халқ хўжалиги планларида «Каршистрой» учун «Главсредазирсовхозстрой» билан келишилган заявкалар бўйича етишмаган қурилиш материаллари ва буюмларини ажратиш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигидан 1967 йилнинг охирига бориб ишлаб чиқариш қуввати 25 миллион дона шартли ғиштдан иборат бўлган биринчи навбатини ишга тушириш мақсадида Деҳқонобод тош карьери қурилишини тезлаштиришни талаб этдилар. «Главсредазирсовхозстрой» ва «Каршистрой» турар жой, маданий-маиший ва бошқа объектлар қурилишида Деҳқонобод тош карьерининг маҳсулотидан девор материаллари сифатида, ғишт ўрнида максимал даражада фойдаланишини таъминлашлари лозим.

«Бухаратрансстрой» трестига Самарқанд — Қарши темир йўл қурилишини тезлаштириш ва унда 1969 йилда ҳаракатни бошлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти ва тош йўллар министрлиги зиммасига Қашқадарё область ижроия комитети билан биргаликда юк ташиш ҳажми ошиб бораётганлигини ҳисобга олиб, Қарши чўлининг биринчи навбатда ўзлаштириладиган зонасидаги мавжуд автомобиль йўлларини реконструкция қилишни таъминлаш мажбурияти юклатилди. Бу масалага тааллуқли зарур таклифлар Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тақдим этилиши керак.

Ўзбекистон ССР Алоқа министрлиги «Каршистрой»ни алоқа воситалари билан таъминлашни яхшилаш чораларини кўриши керак. Министрлик зиммасига Қашқадарё область ижроия комитети ва «Каршистрой» билан биргаликда Қарши чўлида алоқа объектлари қурилишини лойиҳалаш ва қуриш бўйича таклифларни бир ой муддат ичида республика Министрлар Советига тақдим этиш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги зиммасига 1968—1969 йиллар учун белгиланган ишларнинг планларида 220 ва 110 киловатт кучланишли электр узатиш линиялари қурилишини назарда тутиш ва Қарши чўлига зарур даражада электр энергияси етказиб берилишини таъминлаш мажбурияти юклатилди.

«Гипропроект» институтининг Ўрта Осиё бўлимига 1967 йилда Амударёнинг сув ресурсларидан фойдаланишнинг бош схемасини тузишни тугаллаш топширилди.

СССР Давлат банкасининг Ўзбекистон конторасi зиммасига давлат банкасининг Қашқадарё область ва Қарши шаҳар конторaларини мустаҳкамлаш юзасидан чоралар кўриш ва шу зайилда уларни Қарши чўлини ўзлаштириш билан боғлиқ бўлган капитал маблағлар билан узлуксиз таъминлаш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ССР Госпланига, республика Молия министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Қашқадарё область партия комитети ва область ижроия комитетига алоқадор министрликлар ва идоралар иштирокида 1968 — 1970 йилларнинг планларида турар жой, маданий-маиший объектлар қурилишига, Қарши шаҳрини ва Бешкент ҳамда Косон районларининг марказларини тубдан ободонлаштиришга зарур даражада маблағ ажратишни назарда тутиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 13-қурилиш трестининг ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш юзасидан чоралар кўриши лозим.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигига 1967—1968 йилларда «Каршистрой» бошқармасига зарур миқдорда врачлар ва ўрта маълумотли медицина ходимлари юбориш, «Каршистрой» медицина-санитария хизмати касалхоналари учун ускуналар, инвентарлар ва транспорт ажратиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги зиммасига «Каршистрой»ни асосий саноат ҳамда озиқ-овқат маҳсулотлари билан марказлаштирилган ҳолда узлуксиз таъминлаш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Ўзбекистон касаба союзлари Совети қурувчиларга маданий хизмат кўрсатиш даражасини яхшилаш, концертлар, лекциялар, театрларнинг гастролларини ўз вақтида ўтказиб туриш, кутубхоналар ташкил этиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқишлари ҳамда уни амалга оширишлари керак.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Кинематография давлат комитетига Қарши чўлини ўзлаштириш ҳақида ҳужжатли фильм яратиш, шунингдек «Каршистрой»нинг барча қурувчиларига мунтазам равишда кино хизмати кўрсатишни таъминлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлиги зиммасига «Каршистрой» бошқармаси билан биргаликда қурувчилар учун маиший хизмат кўрсатиш пунктлари очишни таъминлаш мажбурияти юклатилди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Радиоэшиттириш ва телевидение давлат комитети ҳамда республика газеталари Қарши чўлини ўзлаштиришнинг халқ хўжалиги учун аҳамиятини, шунингдек, энг муҳим объектлар қурилишининг боришини радио, телевидение орқали ва газеталарнинг саҳифаларида кенг ёритишлари, илғор қурувчи-ишчиларни кўрсатиб боришлари лозим.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Қарши чўли ерларини суғориш ва ўзлаштиришнинг кенг программасини амалга ошириш мамлакатимиз иқтисодий қудратини янада мустаҳкамлаш ишига Ўзбекистон қўшадиган ҳиссани кўпайтиради деб ҳисоблайдилар ва қўриқ ўлканинг унумдор ерларини ўзлаштиришда республиканинг барча партия, совет, хўжалик, комсомол ҳамда касаба союз ташкилотлари актив иштирок этадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

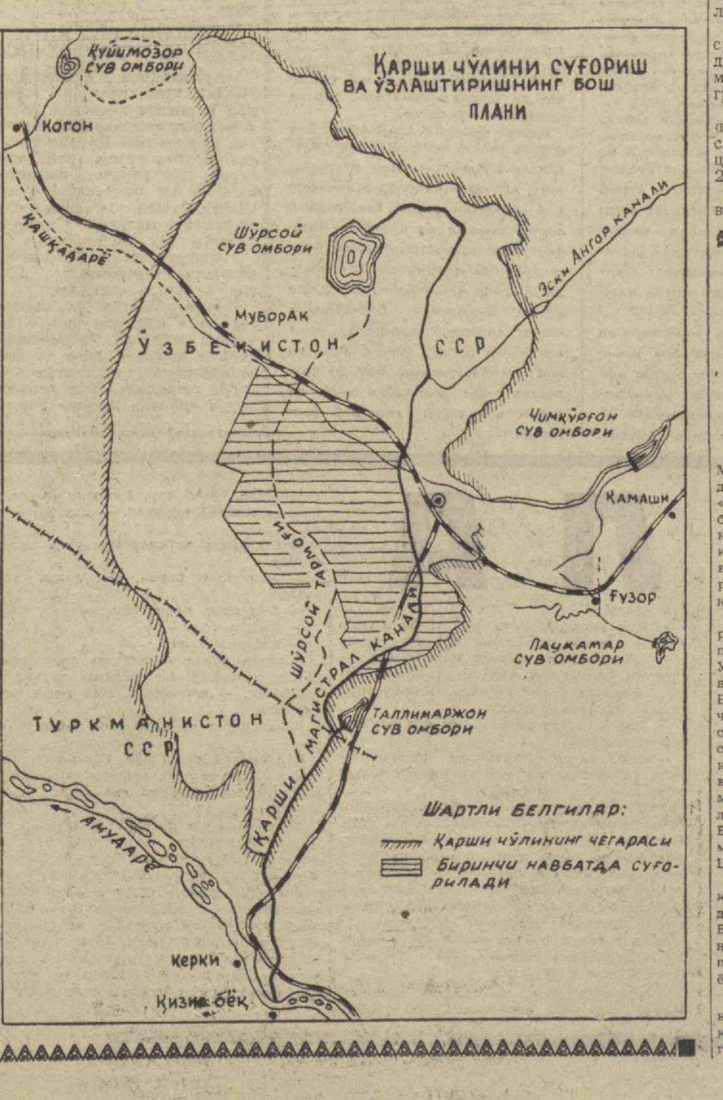

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадаси ходимларидан бир группасига Ўзбекистон ССР Фахрий унвонларини бериш тўғрисида

Ўзбек санъатини ривожлантириш ва пропаганда қилиш соҳасидаги хизматлари учун ҳамда Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадасининг 30 йиллиги муносабати билан қуйидагиларга Ўзбекистон ССРнинг Фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ»

1. **Мирзаев** Муҳаммад — Солист-созанда, ўзбек эстрадаси бригадасининг музика раҳбари.
2. **Раҳимова** Қундуз — Ўзбекистон Давлат филармонияси балетининг солисти.
3. **Соатқулов** Дадаали — композитор, Муқимий номли ўзбек музикали драма ва комедия театрининг директори.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ»

1. **Жумаев** Товур — Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадасининг бадиий раҳбари.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ»

1. **Назаров** Амаяк Рубенович — Ўзбекистон Давлат филармониясининг директори.

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АРТИСТ»

1. **Оқилова** Виктория Исахаровна — Ўзбекистон Давлат филармонияси ўзбек ашула ва рақс ансамбли балетининг солисти.
2. **Азимов** Ғофур — Ўзбекистон Давлат филармониясининг доирачи солисти.
3. **Отабоев** Аҳмаджон Отабоевич (Камтар) — Ўзбекистон Давлат филармониясининг солисти.
4. **Искалиев** Ғали — хор капелласининг солисти.
5. **Малкеев** Абрам Вениаминович — Ўзбекистон Давлат филармонияси симфоник оркестрининг солисти.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1967 йил, 17 май.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбек санъатини ривожлантириш, пропаганда қилишдаги хизматлари учун ҳамда Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадасининг 30 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Давлат филармонияси ва эстрадаси ходимларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОНДА ВЕНГРИЯ МАДАНИЯТИ ДЕКАДАСИ

ВЕНГРИЯ — РАСМЛАРДА

17 майда Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги биносида очилган фотовиставка «Венгрия-67» деб аталади. Ўзбекистон телеграф агентлигининг директори Ғ. Нажимов кириш нутқида меҳмонларни виставка очилиши билан табриклаб, уларга янги муваффақиятлар тилади.

Венгер плакатчилари ўзларининг кўп асарларини жаҳон пролетариатининг доҳийсига, Улуғ Октябрь социалистик революциясига бағишлаганлар. Бу асарлар декаданинг иккинчи куни санъат саройи фойесида очилган виставкада кўрсатилган. Бу виставкани Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Матбуот давлат комитети раиси З. Есенбоев билан Хайду-Бихар областидаги Венгер — Совет дўстлиги жамияти правлениесининг раиси Шандор Шоте очдилар.

Ленин ва Октябрь деган икки сўз дунёдаги барча тилларда бир хилда тушунарлидир. Венгрия Халқ Республикасининг йиллигига бағишланган плакатларда хам шулар намоён.

Венгер дўстларимиз ўзларининг учинчи — бадиий виставкасига «Альфельд расмда» деган ном қўйишди. Венгриянинг кенг текислиги, бу мамлакатнинг энг гўзал жойларидан бири бўлган Альфельд алла замонлардан бери миллий сураткашликнинг севган темаларидан бўлиб қолди. Декадага олиб келинган расмлар ўлканинг бутун гўзаллигини, унинг меҳнатсевар кишиларини намойиш қилмоқда.

— Утган асрнинг ва замонамизнинг рассомлари яратган бу расмлар халқнинг ўйлари ва орзу-умидлари, унинг ёрқин келажакка ишончини ифода қилади, — деди виставкани очар экан Ўзбекистон маданият министри В. Зоҳидов. Венгер рассоми Ласло Бокрош ўз ҳамкасбларининг санъати ҳақида гапириб берди.

Виставканинг очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАҲРАМОНЛАР ХОТИРАСИ

Тошкентдаги ўртоқлик мозори совет кишилари каби Венгрия меҳнаткашлари учун ҳам азиздир. Бу мозорга интернационалчи венгерлар дафн этилган.

17 майда Венгрия Социалистик Ишчи партияси Марказий Контроль комиссиясининг раиси, Венгрия Халқ Республикаси Давлат мажлисининг депутати Янош Бруттьо бошчилигидаги Венгрия делегацияси аъзолари ва Ўзбекистонда Венгрия маданияти декадасининг бошқа қатнашчилари жаҳонда биринчи социалистик давлатни барпо этиш учун курашда ҳаётини қурбон қилган ўз ватандошлари хотирасини ҳурмат билан эсга олдилар.

Республикамиз меҳмонлари ўртоқлик мозорига гулчамбар қўйдилар.

Гулчамбар қўйиш вақтида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

Суратда: Туркистонда Совет ҳокимияти учун курашда ҳалок бўлган венгер интернационалчиларнинг биродарлик қабрига гулчамбарлар қўйиш пайти.
Г. Пун фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

ҚАШҚАДАРЁНИНГ ЖАМОЛИ

РЎШНОЛИК ЙЎЛИ

Исом ЖАЛИЛОВ,
область ижроия комитетининг раиси.

Ҳозирги Қашқадарё области территориясида 1917—1920 йилларда 280 минг аҳоли яшаган. Шундан атиги ярим проценти саводли бўлган. Уларнинг ҳам аксарияти дунёвий фанлардан бехабар эди. Жами аҳолининг қарийб 95 проценти қишлоқларда хароба гўшаларда, ўтовларда яшаган.

Суғориладиган 80 минг десятинадан зиёд ва лалмикор 50 минг десятинага яқин экин майдонининг ҳамда бир ярим миллиондан кўп чорва молларининг деярли кўп қисми ва сараси бойлар, амалдорлар ва руҳонийлар тасарруфида бўлган. Саноат пролетариатининг бу ерда деярли йўқлиги, қишлоқларда фанатизм ва феодал деспотизми хукмронлик қилиши эзилган омманинг уюшиб, синфий душманга қарши курашишига йўл бермас эди. Сирасини айтганда ўша пайтда инқилобий курашга уюшиш имконияти бўлмаган.

Россияда ўз бурчини аъло адо этган ва революция ғалабасини таъминлашга катта ҳисса қўшган 24-Самара — Ульянов дивизиясининг 208-ўқчи полки 7-Туркистон ўқчи полкига айлантирилиб, ҳарбий революцион совет ва Ленин партиясининг иродаси билан 1920 йил августь ойи охирида Қашқадарёни амирлик истибдодидан озод қилиш учун юборилди. С. Я. Авров ва ҳарбий комиссар Кошевой бошчилигида 29 августда Қаршига етиб келган бу полк солдат ва офицерлари уч кун мардона жанг қилиб, шаҳар беги аскарларини тор-мор қилдилар. Халоскор рус оғалар, маҳаллий батраклар ва кўнгиллилар жаҳду-жадали натижасида бир неча кун ичида Ғузор, Шаҳрисабз беклари ҳам ағдариб ташланди.

Шундай қилиб 1920 йил сентябрь ойида Қашқадарёнинг асрлар бўйи қуллик ва феодал зулмдан инграб келган қашшоқ ва оми халқи кўкрагига эрк шабадаси тегди.

Қашқадарёликлар мамлакатимиз саноат марказлари пролетариати ва партия Марказий Комитетидан воҳамизда, Совет ҳокимиятини ўрнатишга бошчилик қилганликлари, бу ерда революция ғалабаларини мустаҳкамлаш учун ўн йиллар мобайнида олиб борилган кескин курашда халқимизга йўл-йўриқ кўрсатиб турганлари, мададкорлик қилганлари, оғаларча ёрдамлари учун мангу миннатдордирлар. Партия Марказий Комитети ва Ҳукумат юборган партия кадрлари, хусусан Акимов, Есаянц, Азизов, Ҳусаинова, Соидхонов каби кўплаб большевик ўртоқларимизнинг областимиз аҳолиси учун қилган катта хизматларини ҳеч қачон унутмаймиз.

Биз, қашқадарёликлар 1925—1926 қурғоқчилик йиллари эккан экинларимизнинг деярли ҳаммаси қовжираб нобуд бўлиб кетган «Ош-авлиё, нон-пайғамбар» бўлиши аниқ бўлиб қолган кезда ўзи тўқ бўлмаса ҳам бизларга 232 минг пуд уруғлик ва бир неча ўн минг пуд егулик дон юборган россиялик деҳқон-биродарларнинг саховатини, қурғоқчиликдан зарар кўрган камбағал ва ўрта ҳол деҳқонларга салкам 1 миллион сўмлик ёрдам уюштирган республика ҳукуматининг оталарча ғамхўрлигини ҳеч қачон унутмаймиз.

Қулоқларни тугатиш билан қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш кўшиб олиб борилди. Қашқадарёда 1928 йилдаёқ бир неча колхоз ва коммуна тузилди. Масалан Шаҳрисабзда 10 хўжалик бирлашиб, Ҳакимбоев номли қишлоқ хўжалик артели тузилган, 60 таноб ерга пахта экилган. Дастлабки пайтда артель аъзоларининг ҳаммаси бир қўрада яшаган.

Партия йўлбошчилигида аста-секин колхозлар, совхозлар ташкил этилди, саноат вужудга келди, маданий революция амалга оширилди. Халқ хўжалиги ва маданий қурилишни социалистик асосда бошқариш Қашқадарё учун нималар берганлигини қуйидаги факт ва рақамлар яққол ифодалаб турибди.

1920—1924 йилларда область территориясида тахминан 288 минг аҳоли яшаган бўлса, 1939 йили улар сони 460 мингга, 1964 йили 615 мингга етди ва бу йил 700 мингдан ошиб кетди.

1924—1925 йили 19 жойда, 1925—1926 йили 75 жойда бошланғич мактаб очилди. 1926 йили 355 квадрат километр территорияга 1 мактаб тўғри келган бўлса, ҳозир деярли ҳамма қишлоқда саккиз йиллик ё ўрта мактаб бор. Йигирма йилдирки, Қарши педагогика институти мутахассис маърифатчилар етиштириб беряпти. Областда 7 махсус ўрта ўқув юрти, 600 дан ортиқ умумий таълим мактаби бор. Асрлар мобайнида безгак, чечак, қизамиқ, қўтир, куйдирги, кўричак, сил, вабо минглаб кишиларнинг ёстиғини қуритиб келган областда юқумли касалликлар аллақачон тугатилган. Ҳозир ҳамма шаҳар ва район марказларида замонавий касалхона, поликлиника, туғруқхона ва дорихоналар бор. Касалхона ва туғруқхона, медицина пункти ва аптека, клуб ва кинотеатр қурмаган колхоз, совхоз жуда оз қолди.

Совет ҳокимияти йилларида областнинг деярли ҳамма район марказлари қайта қурилди. Ўнлаб янги посёлкалар, гўзал қишлоқлар барпо этилди. Ўнлаб магистраль йўллар қурилди.

Қишлоқ хўжалиги ва саноатнинг янги-янги тармоқлари вужудга келтирилди. Нефть ва газ саноати, пахта тозалаш, консерва, виночилик, каштачилик саноати шулар жумласидандир. Сўнгги 25 йил ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш беш ҳиссадан зиёд, капитал қурилиш ундан ҳам тез ўсди.

Революциядан олдин атиги 2500-3000 десятина ерга чигит экилар ва ҳар бир десятина ердан 4—8 центнер атрофида пахта олинарди. 1950 йилга келиб область 42 минг гектар ерга чигит экиб, 69 минг тонна, 1966 йили эса 98 минг гектар ерга чигит, экиб, 217589 тонна «оқ олтин» етиштирди.

Мана ўттиз беш йилдирки, Қашқадарё қоракўли жаҳон бозорининг энг харидорбоп моли ҳисобланиб келмоқда. Областда 20 га яқин йирик давлат қоракўлчилик совхозлари тузилган. Улар республикамиз чорвадорлари номини дунёга танитмоқда.

Ғаллачилик, пиллачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам мисли кўрилмаган ўсишга эришганмиз. Бу ўсиш, юксалишларга қашқадарёликларининг баҳодирона кураши ва фидокорона меҳнати туфайли эришилди. Ана шу кураш ва меҳнат жараёнида воҳамизда оддий меҳнаткашлар орасидан марҳум Жўра Элбоев, Чўли Бегимқулов, Ҳамза Хўжақуловлар сингари, Очил Тошев, Яхши Омонов, Соткинбой Бадалбоев, Хожи Бегимқулов, Каромат Рустамова, Ғани Бобоёров, Қурбон Ҳақбердиев, Абдулла Қаландаров, Ғулом Муродов, Комил Одилов, Йўлдош Қурбонов, Қурбон Ўлжабоев, Рўзи Нурқулов, сингари юзлаб қобилиятли ташкилотчи, партия, совет ва хўжалик кадрлари етишиб чиқди. Илгарилари битта колхозга саводли раис топиш муаммо бўлган областда ҳозир юзлаб бригадаларга агроном, зоотехниклар бошчилик қиляпти. Саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини асосан юқори малакали мутахассислар бошқаряпти. Бу бизнинг энг катта ютуғимиз.

Яқин 5-6 йил ичида Қашқадарё Ватанимизнинг йирик пахта, нефть ва газ базаларидан бирига айланади.

Қашқадарёликлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллик юбилейини ишлаб чиқариш ва маданий қурилиш соҳасида оламшумул зафарлар билан кутиб оладилар. Область меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг ҳамда Ўзбекистон КП Марказий Комитети VI пленумининг юбилейга тайёргарлик тўғрисидаги қарорларида айтилганидек буюк тарихий тўйга арзугулик совғалар тайёрлаш учун зўр жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Партия ва совет ташкилотлари омма орасида ташкилотчилик, тарғиботчилик ишларини авж олдирмоқдалар. Ҳозир ҳамма ерда кўтаринки руҳ, ғайрат-шижоат билан тўёна ҳозирлаш тараддуди кучайиб кетди. Бу, юбилейга Қашқа воҳасининг совғаси салмоқли бўлишининг гаровидир.

КЕКСА ҒАЗАЛХОН

Қамаши районида яшаб ижод қилаётган Абдулла ота Раҳмонов (Гулшаний) кекса ғазалхонларимиздан биридир. Ёшлигиданоқ шеърият шайдоси бўлган бу ғазалхон ўз сатрларида одамийликни, бахт ва озодликни, севги ва вафони улуғлайди. Унинг шеърий дафтарларини варақлар экансиз, мураккаб ҳаёт йўлини босиб ўтган бу киши ҳаётнинг чинакам ошиғи экани яққол кўзга ташланади. Гулшанийнинг ғазалларида, қасида ва мураббаларида, мусаддас ва рубоийларида худди ана шундай фазилат кўриниб турибди.

Қуйида кекса шоирнинг партия ҳақидаги шеърини диққатингизга ҳавола қиламиз:

ПАРТИЯ МАДҲИ

Яша, яша эй, жонажон партиям,
Сенга доим шону-шараф тилайман.
Қалбда асрай жондан азиз
мехрингни,
Меҳринг ҳақи фидоий жон бўлайман.
Раҳбар бўлдинг, асрий орзу ушалди,
Инсоният етди бахтли замонга.
Қуёш бўлиб истиқболга йўл очдинг,
Шон-шуҳратинг довруғ солди
жаҳонга.
Сен бош бўлдинг мушкул ишлар
бўлди ҳал.
Афсоналар ўрнини олди ҳақиқат.
Курашларда, тинч меҳнатда биз
ғолиб,
Зафарларнинг ижодкори сен —
фақат.
Тинчлик эрур мақсадимиз дунёда,
Йўл қўймаймиз уруш отли вабога.
Юртимизда фаровонлик мавж урар,
Қўл узатсак етар чексиз самога.
Коммунизм мақсадимиз, ғоямиз,
Яшнатамиз Ватанимиз — гулшанни.
Ғамхўримиз партия бор —
раҳнамо,
Раҳнамомиз мадҳин куйла,
Гулшаний.

Абдулла ГУЛШАНИЙ.

Баҳорда мана бу баҳодирлар қалин кийиниб олганликларига ажабланманг. Улар ҳамиша қор аримас Ҳисор тоғлари бағрида ишлашади. Суратда (чапдан): Қарши газ ва нефть қидирув трестининг ишчан геологларидан — инженер М. Акбархўжаев, пармаловчи С. Машкунов, Л. Белянин, мастер А. Бекиров, дизелчи А. Загвоздкин, ёрдамчи пармаловчи С. Давронов, дизелчи Н. Дударев ўртоқлар. Улар Одамтошдаги 14-пармалаш бригадаси коллективининг Совет ҳокимияти 50 йиллиги шарафига бошланган мусобақасида пешқадамлик қилаётирлар.

Р. ШИЯПОВ фотоси.

✦ «КАРШИСТРОЙ» БОШҚАРМАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНДАН БУЁН (1963 ЙИЛ) ЧЎЛДА 200 КИЛОМЕТР АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ, 120 КИЛОМЕТР ЭЛЕКТР УЗАТИШ ЛИНИЯЛАРИ, НАСОС СТАНЦИЯЛАРИ БЎЛГАН 75 КИЛОМЕТР ВОДОПРОВОД ТАРМОҚЛАРИ, МАДАНИЙ-МАИШИЙ ОБЪЕКТЛАРИ БЎЛГАН 84 МИНГ КВАДРАТ МЕТР УЙ-ЖОЙ ҚУРИЛДИ. МАГИСТРАЛ КАНАЛ ВА КОЛЛЕКТОРЛАР ҚУРИЛИШИ БОШЛАНДИ.

✦ 1978 ЙИЛДА ҚАРШИ ЧЎЛИДАГИ 200 МИНГ ГЕКТАР ЯНГИ ЕРНИ ЎЗЛАШТИРИБ, СУҒОРИБ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ОБОРОТИГА КИРИТИШ МАҚСАДИДА КОМПЛЕКС ИШЛАР АМАЛГА ОШИРИЛАДИ. ЧЎЛДА 240 МИНГ КУБОМЕТР ҚУВВАТГА ЭГА БЎЛГАН ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАРИ ЗАВОДИ, 170 МИНГ КУБОМЕТР ҚУВВАТГА ЭГА БЎЛГАН СИЛИКАЛЬЦИТ БУЮМЛАРИ ЗАВОДИ, РЕМОНТ ЗАВОДИ, МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАРИ ЗАВОДИ, ЙИЛИГА 70 МИЛЛИОН ДОНА ҒИШТ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИГАН ЗАВОДЛАР ҚУРИЛАДИ. 1968 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА ОҚБОШ—ҚАРШИ—НИШОН МАГИСТРАЛ ВОДОПРОВОДИ (НАСОС СТАНЦИЯЛАРИ БИЛАН) ҚУРИБ БИТКАЗИЛАДИ.

РАҚАМЛАР ҲИКОЯСИ

КАСАЛЛИК—ОФАТ ЭДИ

«Қамаши ва Косон волостларида қизамиқ касали кўп учрайди... Қамаши қишлоғида 3 ой мобайнида қизамиқдан 140 бола ўлди... Умуман уезд аҳолиси гигиена тўғрисида элементар тушунчага эга эмас ва санитария жиҳатидан аянчли аҳволда яшаяпти».

(Совет комиссиясининг 1926 йилдаги докладидан)

●

Ўша йили областда 6 врач, жами 28 медицина ходими бўлган. 1940 йилга келиб врачлар сони 69 кишига, ўрта медицина ходимлари 543 кишига етди. 1966 йили эса областда 491 врач, 2415 ўрта медицина ходими ишлади. Агар 1913 йили область территориясида жами 30 ўринли 2 касалхона бўлса, 1966 йили 4315 ўринли 40 касалхона ишлади.

КОМСОМОЛ — ЯНГИ ТУРМУШ ТАРҒИБОТЧИСИ

«Хўжаҳайрон қишлоғидаги «Қизил куч» колхози комсомол қўмитаси ҳисобида 25 эр, 4 қиз комсомоллар бор. Булардан комсомолка Ҳамдамова оқланган уйга рамка (ром), печь қуриб, сим каравот, фаластинкаси билан фатефонли бўлди. Шунга ўхшаб 10 комсомолец оқланган маданий жиҳозли уйларга эга бўлганлар...».

(Бешкент район «Социализм алангаси» газетасининг 1936 йил 4 апрель сонидан).

Ҳозир «Партия XX съезди» совхозига қарашли ўша Хўжаҳайрон қишлоғи аҳолисининг деярли ҳаммаси янги типдаги, электрлашган, газлашган уйларда яшамоқда. Кўп хонадонларда «ойнаи жаҳон» бор.

ТАРИХ САҲИФАСИ

КИТОБ СТАНЦИЯСИГА ЖАҲОН ҚОЙИЛ

1928 йили Китоб районида халқаро кенглик станцияси қурилди. Дунё бўйича тўртинчи бу илмий марказ жаҳон астроном ва метеорологлари томонидан зўр қувонч билан кутиб олинди. Бу ҳақда «Правда Востока» газетаси ўша йилги 30 ноябрь сонида шундай хабар қилган эди: «... станция Ер қитъалари ўзгаришини кузатиш («Ер ўқини тутиш») халқаро ишида қатнашиш билан бирга... ЎзССРнинг қатор бошқармалари, хусусан Халқ Хўжалиги Олий Кенгашининг тоғ-кон бўлими ва Ер Ишлари Халқ Комиссариати ҳозир бевосита манфаатдор ишларни ҳам олиб боради.

Кенглик станцияси Ер юзининг аниқ картасини белгилашга кўмаклашади, геофизик кузатиш, халқаро вақтни кузатиш ишларини бажаради.

Станция қурилишига профессор Нефедьев раҳбарлик қилган. Машҳур немис профессори Ванах ўзининг Нефедьевга юборган хатида шундай деган: «Мени шу нарса жуда қувонтиряптики, илмий ишларингиз программасига кўра сизлар мунтазам вақт хизматини тўлдирасизлар. Сизлар кўрсатган намунага бошқа кенглик станциялари, биринчи навбатда американликлар эргашиши кўриниб турибди...».

Феодал истибдодидан озод бўлиб, эндигина илмий ишларга қўл ураётган совет фани ва техникаси намояндалари жаҳоншумул ютуқларга эриша бошлаганини халқаро кенглик хизмати бюросининг президенти, жаҳонга танилган япон астроном профессори Кимуранинг қуйидаги гаплари яққол тасдиқлайди: «СССРда кенгликни кузатиш ташкил этилганлигидан бутун жаҳон олимлари ғоят шод ва мамнун бўлганликларини таъкидлашга тўғри келади. Умид қилиш керакки, руслар ўз иштироки билан дунё фанига шу иш соҳасидаги катта муаммоларни ҳал этишда ёрдам берадилар...».

БУ ЧЎЛЛАР, ҚАДИМ ЧЎЛЛАР...

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасидан кейиноқ «Суғориш, — деб ёзган эди В. И. Ленин, — ҳаммадан ҳам кўпроқ зарурдир ва ўлкани ҳаммадан кўра кўпроқ ўзгартириб юборади, уни яшнатади, ўтмишга хотима беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди».

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати доҳийнинг ана шу кўрсатмаларига амал қилиб, 1918 йилдан бошлабоқ мамлакатнинг бир қанча ўлкаларида кўриқ ерларга сув чиқариб, ботқоқликларни қуритиб халқ хўжалигига хизмат қилдириш, чўл ва ботқоқлар ўрнида бўстонлар барпо этиш масалалари билан тинмай жиддий шуғулланиб келмоқдалар. Хусусан Озарбайжон чўллари, Белоруссия ботқоқлари ҳамда Ўрта Осиё чўл биёбонларининг анча қисми ноз-неъматлар конига айлантирилди. Навбат бир миллион гектарли Қарши чўлига келди. «Средазирсовхозстрой» бош бошқармаси ҳузурида «Каршистрой» бошқармаси тузилди.

Бошқармамиз республика ва область партия, совет ташкилотларининг яқиндан кўрсатган ёрдами ва кундалик раҳбарлиги натижасида қисқа вақт ичида чўлда ишлашга ихлосманд, тажрибали ва юқори малакали мутахассис кадрлар, ўт юракли чўлқувар механизатор ва қурувчилар билан мустаҳкамланди. Иқтисод фанлари кандидати К. Усмонов, Тошкентда ўнлаб катта қурилишларга бошчилик қилган В. Ларин, Каттақўрғон сув омбори, Братск каби иншоотлар қурилишида қатнашган М. Мухов, А. Валюко, А. Зайков, А. Дадахоновлар сингари юзлаб коммунистлар энг қийин шароитларда зўр ташкилотчилик ва жонбозлик кўрсатиб ишладилар.

Дастлабки йили бир неча юз киши билан иш бошлаган «Қарши строй» чўлқуварлари 1965 йилда 4 минг кишидан зиёдроқ бўлса, бултур 6200 кишига етди.

Уч йилда 65 миллион 656 минг сўм маблағ ўзлаштирилиб, 29 миллион 720 минг сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. Жумладан, Қарши шаҳридан чўл бўйлаб Амударёгача ҳамда биринчи, иккинчи саноат базаларимиз ва насос станцияларигача 202 километр кенг, асфальт йўл, 164 километр узунликда юқори кучланишли электр узатиш линияси, жами 76 километр узунликда ташқи водовод, 83,2 минг квадрат метр уй-жой, Жанубий коллекторнинг 48 километр қисми. Қизилоёқ темир йўл станцияси, кислород станцияси, ғишт заводи, экспедиция базаси, темир-бетон конструкциялар полигони, бир неча жойда материал-техника базалари ва бошқа бир қанча коммунал, маданий-маиший объектлар қурилди.

«Аврора» сабзавотчилик-мевачилик совхози туздик. 2 йилдан бери унинг маҳсулотидан чўлқуварлар баҳраманд бўляпти. Янги совхознинг 500 гектарга яқин мевазор боғи бор.

Бошқарма коллективи кимсасиз чўл бағрида уч йилда замонавий типдаги Таллимаржон ва Пулизиндон (Южний) посёлкаларини бунёд этди.

Лекин бу ишлар ҳали хамир учидан патир. Чўлни ўзлаштиришга жиддий ҳозирлик ва бевосита ҳужум бу йилдан бошланди. Насос станцияларининг 6 та катта котлованида тупроқ қазиш ишларини битказиш ва уч насос станциясида асосий ишларга киришиш, йўл қурадиган, ковлайдиган ва ер текислайдиган машиналар заводининг биринчи навбатини ишга тушириш, Қарши-Пулизиндон электр узатиш линияси ва 2 подстанцияни, Марказий ремонт устахонаси ва Таллимаржон механизация базасини, 940 ўринли мактабни қуриб битказиш, 43 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш, Жанубий коллекторни битказиш — коллективимизнинг юбилей йили учун олган асосий мажбуриятлари шундай.

Бошқарма партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари камида 16 миллион сўмлик пудрат ишлари бажариш, меҳнат унумдорлигини бултур эришилганидан 7,5 процент ошириш, юбилей объектларини тез ва сифатли қуриб битказиш учун курашни кучайтириб юбордилар.

Бошқарма корхоналари ўртасида тобора қизғин тус олаётган ўзаро мусобақада ремонт-қурилиш участкаси махсус монтаж ишлари бошқармаси, 2- ва 3- қурилиш монтаж бошқармалари коллективлари пешқадамлик қиляпти. Ўтган 3 ойда 3,5—4 ойлик ишни бажариб қўйдилар.

Шундай ғайрат-шижоат, билан қадимий Қарши чўлини навқирон ва яшнаган воҳага, Пахтақайнар совхозлар районига айлантирамиз. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги юбилейида Қаршининг собиқ чўлидан юз минг тонналаб пахта, мева, сабзавот ва бошқа неъматлар тортиқ қилиниши муқаррар.

Қарши чўлининг одамсуймас бад феъли, табиат қийинчиликлари, малакали мутахассис кадр етишмаслиги, кўпчилик кадрлар эса маҳаллий шароитни яхши билмаслиги, зарур техника ва қурилиш материаллари таъминотида тез-тез узилиш бўлиб тургани сингари дастлабки давр қийинчиликлари ортда қолди. Эндиликда бири-бирини ишда синаган, шароитга яхши мослашиб олган ишчан, аҳил ва жасур коллективимиз бор. Бу коллектив сафи йил сайин эмас, ой сайин, кун сайин кенгайиб бормоқда.

Г. АЛИЕВ,
«Қаршистрой» ишлаб чиқариш бошқармаси тақсимот бошқармасининг бошлиғи

ЖАМИЛА

Энди ўн олти баҳорни кўрган Жамила Жумаева техникумни битириб, Қашқадарёнинг Лаъмон қишлоғига ишга боради. Мактаб очиб, болаларни, сўнг қизларни ўқитабошлайди. Бой, мулкдорларнинг ерларини, мол-мулкларини рўйхатга олиб, колхоз тузишга ёрдамлашади. Диндорларнинг найрангларини фош этади. Аламига чидай олмаган қулоқлар, жаҳолатпараст руҳонийлар 1930 йилда қизни ваҳшиёна бўғиб ўлдирадилар.

Лекин қуёшнинг юзига парда тутиб бўлмайди, зиё ўлмайди. Ҳозир Лаъмондаги Жамила номли мактабда муаллиманинг ўнлаб шогирдлари ёшларни маърифат нуридан баҳраманд этмоқдалар.

●

ЗУЛАЙХОНИНГ баданига тошган доғларни кўргандан буён Жамила оромини йўқотган. Кундузи ҳам, тунда ҳам, уйда ва ишда ҳам шу ҳақда ўйлайди: бировнинг боласи қусурли бўлиб қолмасин! Катта бўлганда «Ўгаймаида. Ўзининг боласи бўлгандаку...» деб ўксиб юрмасин...

Эрталабдан юраги сиқилиб, болаларни тўрт соат ўқитди. Зулайҳо билан уйга бориб, нонушта қилиб келди. С. Б.*га қатнаётган хотинлар синфнинг бир бурчагига тиқилишиб, ғийбат-мутойиба қилиб ўтиришарди. Ҳаммани оғзига қаратиб, кўрпа-ёстиқдан гапираётган Истатхоним Жамилага кўзи тушиб, очиқ чеҳра билан:

— Кел, муаллимжон, сен ҳам бизларнинг гурунгимизга қўшил, — деди. У фақат хотинларга хос сезгирлик билан эри ва бу маъсума қиз ўртасида бирор сир йўқлигини пайқаб олган, энди Жамилага рақиб, кундош кўзи билан эмас, меҳрибон опа кўзи билан қарайдиган бўлиб қолган эди. Жамила яқинроқ бориб, уларнинг гурунгига қулоқ солди. Хотинларнинг суҳбат мавзуи эрларининг «қадам босиши», ноқобил ўғилдан зорланиш, келин «дарди», кундош алами ҳақида эди. Бу гаплар муаллиманинг юрагига сиғмади. У хотинларга:

— Қаршидан Зуллига дори олиб келсам девдим, — дейиши билан ҳаммаси чуғурлаб қолишди.

— Вой ўргилай. Эрта ҳайит, ўзим ҳам сендан озодлик сўрасамми деб ўтирувдим.

— Жамилахон, — деди Истатхоним, — синглим ўзимиз ҳам жуда мулла бўлиб кетдик. Бемалол бориб келавер. Кам-кўстини ўзимиз такрорлаб қўявуз.

— Майли, ўтган дарсга бир кўз югуртириб чиқинглар.

—Хайр, хайр, — хотинлар паранжиларини ёпинишиб бир зумда синфдан чиқиб кетишди.

ЖАМИЛА уйга бориб ўзининг, Зулайхонинг кийимларини йиғиб, ташновга тўдалаб қўйди. Сўнг деворга осилган календарнинг «10 май» деб ёзилган варағини узди. Қип-қизил лолалар расми солинган варақ очилди. «Лола сайри. Байрамда ҳам кир ювамanми» деб кийим-кечакни ўраб, ошхонадаги ғоғарага ташлади.

Ариқ лабидан этагига майса юлиб келиб, гулмихда боғлиқ турган эчкига ўт бераётган Зуллига:

—Зуллижон, мен шаҳардаги дўхтирга бориб, сенга дори олиб келай. Сен қўшниларникида ўйнаб тур. Ёмонлик қилма. Кеч қолсам эрталаб келаман, — дея йўлга чиқди.

Қиз қишлоқ чеккасигача унга эргашиб борди:

— Мен ҳам борай, — қўлидан ушлаб эланди.

— Йўл узоқ, чарчайсан.

— Майли.

—Йўқ, дедим-ку!

Жамила қизчани юпатиш учун елкасидан қучоқлаб, унинг пешанасига ўнг юзини босди, — чарчайсан. Мен тезда қайтиб келаман.

Зулли унинг ортидан узоқ термулиб қолди.

Чўл оралаб ўтган йўл. Ранго-ранг ўтжар кўзни қамаштиради, қушлар сайрайди, шамол этагини тўлдириб гиёҳлар бўйини ташиб юрибди.

Баҳор шамоли қизнинг рўмолидан тортқилаб, этакларига бош уриб, тўхта, йўлингдан қайт, қайт деяпман, дегандек қулоғи остидан ғувиллаб ўтади, юришига ҳалақит беради. Қиз қоронғу тушмасданоқ шаҳарга етиб олиш учун шошади. Йўлнинг икки томонидаги майсалар устида чучмўмалар сарғайиб турибди. Ариқ бўйларидаги мажнунтоллар яшил булутларга бурканганлек. Ям-яшил бўлиқ сабзалар орасида қонли бағрини очган лолалар лов-лов ёниб турибди.

*) С. Б. — саводсизликни битириш.

ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛИ

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига

ШАҲРИМ

Висолга интизор ошиқдек икков,
Кел дўстим, кезайлик гўзал шаҳарни.
Шафақ боши узра ёйганда ялов,
Хуррам қаршилайлик янги саҳарни.
Кўрсатай шаҳримнинг ҳусни-жамолин,
Мен билан сайр этсанг, қани дўстим юр,
Етилган қизлардек бўлиқ камолин,
Ҳам унинг бугунин, эртасини кўр.
Ҳа, дўстим, эришроқ туюлса агар,
Чанг ҳиди анқиган йўллардан юрмоқ,
Шунда келажакка айлагин сафар,
Ва она диёрнинг иқболига боқ.
Уни биз яратдик, яратмоқдамиз,
Минг-минглаб забардаст қудратли қўллар.
Ҳозир тўрт томони бўлса ҳамки бўз,
Атласдан ортиқроқ кўрар чўлқувар.
Самога тиралган нарвонпоядек,
Юзлаб ҳавозалар тизилган қатор.
Феруза осмонни қучган қоядек,
Шаҳримнинг пурвиқор орзулари бор.
Шаҳрим туғилмоқда. Ҳа қайта бошдан,
Узукка ярашган кўз мисол чўлда.
Сийнаси андоза олиб қуёшдан,
Меҳрини ёндирар миллион дилда.

Иззат ҲИКМАТОВ.
Қарши.

КОН ВОҲА

Ю. ГРИШЧЕНКО,
Қарши нефть-газ разведка трестининг бош геологи

<>   <>

Қашқадарё қазилма бойликларини қидириш тарихи билан қизиқиб, архив материалларини ковлаштирганимда шундай бир ҳужжатни учратдим. У Қашқадарё область ижроия комитетининг 1927 йил 18 январида бўлиб ўтган кенгайтирилган президиум мажлисининг 2-номерли протоколи. Протоколнинг бир моддасида шундай дейилган: «Қашқадарё областидаги қазилма қатламларидан нефть, графит, қўрғошин, мис, кумуш ва бошқа маъданлар конларини қидирув ишларини ўтказиш учун Халқ Комиссарлари Совети ва ВСНХ-дан маблағ сўралсин».

Ўрта Осиёнинг геология, археология фани асосчилари ҳисобланган Абу Али ибн Сино, Беруний ва Маҳмуд ибн Валилар фикрига асосланган «эҳтимол тутилган бу фикр, яъни Қашқадарёда ер ости бойликлари» бор, деган тахмин узоқ йиллар мобайнида олимлар ва хўжалик ташкилотлари эътиборини ўзига жалб этиб келган. Аммо бевосита илмий-геологик қидирув ишлари олиб боришга имконият бўлмаган.

Замон-замон бўлиб, воҳа экономикасини ривожлантириш меҳнаткаш халқнинг ўз ишига айлангач, бизнинг ишимиз ҳам юришиб кетди. Айниқса, Улуғ Ватан уруши йиллари ва ундан кейин Ўзбекистонда, — жумладан Қашқадарёда кон қидирув ишлари кўлами кенгайиб кетди. Олиб борилган илмий-қидирув ишлари натижасида воҳамиз Ўрта Осиёнинг табиий газ, нефть ва бошқа қазилма бойликларга энг бой районларидан бири экан, деган хулосага келинди. Мана беш йилдирки трестимизнинг кўп кишилик коллективи, Қарши гидрогеология экспедицияси, Яккабоғ геофизика экспедицияси ва бошқа айрим экспедиция ва қидирув партиялари область замини остида асрлар бўйи яшириниб ётган бойликларни топиш, юзага чиқариш ҳамда уни саноатчиларга фойдаланиш учун топшириш билан жиддий шуғулланиб келмоқда. Шу қисқа вақт ичида анча ишлар қилинди.

Трестимиз коллективи Жанубий ва Шимолий Муборак, Помуқ, Қултоғ, Шўртепа, Қорабаир, Одамтош сингари 14 кон топди. Булардан 5 таси халқ хўжалиги хизматига топширилган. Шу йилнинг бошида областнинг йирик юбилей объектларидан бири Муборак — Зирабулоқ — Тошкент газопроводи ҳамда Октябрь 50 йиллиги номли Муборак газ тўплаш пункти ишга туширилиб, Қашқадарё зангори ёнилғиси Бухоро орқали Тошкентга узатилди.

Ўтган йили областимизда газ саноати пайдо бўлди. Бу йил бултургидан 4 ҳисса кўп ёки 1 миллиард 195 минг тонна табиий газ ва анча кўп нефть чиқарилади.

Трестнинг беш экспедициясига қарашли ҳамма партиялар янги-янги конларни топиш, запас миқдорини аниқлаш юзасидан жадал иш олиб бормоқда. Кўп қатори бизлар ҳам тўй шарафига дуруст совға тайёрлаш мажбуриятини олганмиз. Коллективимиз юбилей йилида областнинг газ запасини 20,4 миллиард кубометр, нефть запасини 4 миллион тонна кўпайтиришга сўз берган. Бунинг учун воҳа чўлларида 55 минг метр ўта чуқур ва 63 минг метр структура қудуқлари қазишимиз керак. Ҳозир Гумбулоқ, Сарича, Азлартепа, Дарбоза ва Каналли конларида ўта чуқур қудуқлар пармалашга ҳозирлик кўриляпти. Одамтош, Карим ва Қорахитой конлари запасини ҳисоблаяпмиз. Яқин вақт ичида «Қашқадарёгаз» трестига фойдаланишга топширамиз

Кон қидирувчи йўл очади, дейдилар. Чиндан ҳам геолог кеза-кеза охири маррани топиб, пармалаш станогини ўрнатган жой ахири бир кун қадамжо бўлиб қолади. Тен Ван Хак, А. Султонов, Ғ. Эшпўлатов, Х. Мўминов, А. Горовой, Б. Ашуров, А. Бобожонов, З. Бегматов, Л. Жданов, В. Зеленина ўртоқлар ана шундай шарафли ишнинг омилкорлари. Улар ўнлаб ёшларни табиий қийинчиликларни енгиш ва унумли ишлашга ўргатаётганликлари учун коллектив фахри бўлиб қолдилар.

Қашқадарё конларининг кўзи очилаверади.

ШАМЧИРОҚҚА ЗОР ЭДИК...

М. ПИРМУҲАМЕДОВ,
Қашқадарё электр тармоқлари корхонасининг директори.

<>   <>

Қашқадарёлик қариялар ҳикоясига қулоқ солсангиз юрак-бағрингиз эзилади. Воҳада яшаган 300 мингдан зиёд аҳолининг жуда оз қисми лампа чироқ нуридан баҳраманд бўлиб, аксарият меҳнаткашлар оиласи шишасиз «жинчироқ» ва шамнинг липиллаган хира ёруғида ранги заъфарон бўлган.

Ёш Совет ҳокимияти дили нурафшон бўлган халқнинг уйини ҳам, кўчасини ҳам, ишхонасини ҳам электр нури билан чароғон қилиш масаласини биринчи даражали вазифа қилиб қўйди. Мамлакатнинг бошқа районлари қатори Қашқадарёда ҳам ёппасига электрлаштириш юзасидан кўп ишлар қилинди. 1930 йиллардаёқ Шаҳрисабз дизель электростанцияси қуриб битказилиб, юзлаб хонадонларда, ўнлаб ташкилот ва муассасаларда Ильич нурлари порлаган. Шундан кейин Қарши шаҳрида 80 от кучли, сўнгра 100 от кучли дизель станциялар қурилган. Ўша пайтда бу станциялар сеҳрли, қудратли корхона ҳисобланган. Одамлар қишлоқлардан тўда-тўда бўлиб гугурт чақмаса ҳам, лампамойсиз ёнадиган мўъжизали чироқларни кўришга келишган.

1939 йили Қаршидаги мавжуд кичик дизель ёнига 300 от кучига тенг дизель ўрнатилгач эски ва янги шаҳардаги анчагина хонадонлар, чойхона, новвойхона, сартарошхона сингари бир қанча ташкилот ва муассасалар электрлашди. Талабгор кўпайгани ва турмушда электрдан фойдаланиш кўлами кенгая бориши натижасида қувват етишмай, 1956 йилгача фақат кечқурундан тун яримгача электр энергия бериладиган бўлиб қолган. 1956 йили 400 от кучли яна бир дизель ўрнатилиши ва соатига 2500 қувват энергия чиқара оладиган энергопоезд келиши бу мушкулни осонлаштирди — шаҳарда куни-тун нур бўлиб турди.

1962 йилга келиб энергопоездлар сони 4 тага етиши, бир қанча районларда, саноат корхоналарида, совхоз ва колхозларда катта-кичик дизель электростанциялар ишга туширилиши натижасида энергетика тормоғи кескин кўпайди.

Лекин умуман олганда, хусусан республиканинг бошқа областларига таққослаб кўрганда Қашқадарё электрлаштириш жиҳатидан замон талабидан анча орқада эди. Энергопоездлар ва катта-кичик дизель станциялар билан областни ёппасига электрлаштириш проблемасини тўла ҳал этиб бўлмасди. Бунинг учун областда катта энергетика тармоғини барпо этмоқ, юқори кучланишли электр узатиш линиялари ва замонавий подстанциялар қурмоқ зарур эди.

Республика ҳукумати Бухородан Қаршига 220 киловатт кучланишли электр узатиш линияси тортиб келиш ва Қаршидан уни районларга тармоқлантириш тўғрисида кароз қабул қилди. 1964 йилда бошланган бу катта иш бир йилда битказилди. 165 километр масофага чўзилган юқори кучланишли линия ҳамда 20 минг киловольт амперли катта подстанция ишга туширилгач Косон, Бешкент, Қамаши районлари Қарши, Шаҳрисабз шаҳри ва районлари, Яккабоғ поселкасига давлат электр тармоқлари тортиб берилди, эндиликда бу жойлар аҳолиси ягона Ўзбекистон энергетика тармоғидан нур оляпти. Ўтган йили Қаршидан Шаҳрисабзга 110 киловольтли линия тортилди.

Хуллас сўнгги 3 йил, яъни КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумидан кейин ўтган давр Қашқадарёни электрлаштиришда тубдан ўзгариш ясалган йиллар бўлди. Буни қуйидаги фактдан ҳам сезиш қийин эмас. Областда энергетика қурилишларига 1964 йили 107,5 минг сўм капитал маблағ сарфланган бўлса, ундан кейинги 2 йилда 3 миллион 345 минг сўм капитал маблағ сарфланди ва 4 миллион 63 минг сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. 1964 йили область электр тармоқлари корхонасида 9 та дизель станция ишлаган ва жами 96,5 миллион киловатт-соат энергия ҳосил қилган бўлса, бултур умумий узунлиги 300 километрдан зиёд 35-220 киловольт электр узатиш линияси ва юқори кучланишли 19 подстанция халқ хўжалигига 169,9 миллион киловатт соат ёки у йилгидан салкам 2 ҳисса кўп электр қуввати берди. Бошқача айтганда ҳар бир киши бошига 1964 йили 157 киловатт-соат энергия истеъмол қилинган бўлса, 1966 йили ўрта ҳисобда 252 киловатт энергия бериб турилди.

Шамчироққа зор Қашқадарё Ильич нурларига чўмган воҳага айланди. Бу соҳада 20-30 йиллаб жонбозлик кўрсатган Нажим Носиров, Андрей Маркелов, Шоди Алимов, Толип Солиевлар сингари ветеранларимиз, А. Аблитаров, Р. Мажидов, В. Сидельников, А. Файзуллин, А. Бахарев каби ўнлаб ишбилармон мутахассислар кучини ҳам, вақтини ҳам аямай ишлашди.

Малакали мутахассис энергетик, ҳатто билимли электромонтёр яқин вақтларда ҳам областда жуда тахчил эди. Энергетика қурилишини биладиган маҳаллий кадр эса сира йўқ эди. Самарқанд, Тошкент ва Бухорога ўзимизда ишлаётган, илмга ихлосманд кишилардан бир нечасини юбориб ўқитдик. Энди улар масъул постларда муваффақиятли ишлаяпти. Масалан, Р. Муҳаммадиев олдин электрошчитда ишларди, ҳозир область катта энергия тармоғини бошқарувчи диспетчер. Энергопоезд ишчиси А. Файзуллин Самарқандда таҳсил кўриб келгач, Қарши подстанцияси қурилишида қатнашди ва ҳозир шу катта объектга бошлиқ. Энергопоезд ишчиси Иван Погожев Тошкентга билим ва малакасини ошириб келгач, уни корхонамиз бўйича диспетчерлар бошлиғи қилиб тайинладик.

Коллективимиз олдида бу йил ғоят масъулиятли вазифалар турибди... Юбилей йилида биз юқори кучланишли Чимқўрғон — Ғузор, Шаҳрисабз — Яккабоғ электр узатиш линияларини қуриб битказишимиз, Чироқчи райони ҳамда «Муборак» ва Киров номли совхозларни катта нурхонага улашимиз лозим.

Қишлоқларда 6-10 киловольт кучланишли 190 километр, шаҳар ва районларда 91,8 километр юқори кучланишли линия, 32 километр коммунал хўжалик энергетикаси ва бир неча подстанция қуриш юзасидан ишлар жадал бошланиб кетган. Ҳозиргача шу ҳисобдан анча-мунча иш қилиб қўйилди. Хуллас, Қашқадарё энергетиклари шонли байрамни бошқа касб эгалари олдида сира ҳижолат бўлмай, муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оладилар.

ЗУЛМАТ ВА ЗИЁ

Ғузорлик Майна Ҳасанованинг жангавор ҳаёт йўлини эслар эканмиз шундай дегимиз келади. Худди шундай. Шонли Авроранинг тарихий бонгги баралла янграган пайтларда қаттиқ талвасага тушган Бухоро амирлиги жон-жаҳди билан ўз салтанатини сақлаб қолишга уринди. Ўша пайтлардаги ўзбек аёлларининг қисматини кўз олдингизга келтиринг. Ҳа, чиндан ҳам зулмат ичида эди улар. Бахт, ёруғ дунё нима эканлигини билишмас эди. Феодал ҳаёт барча кирдикорларини навқирон Майна елкасига ҳам ёғдирди. Улуғ рус ишчиларининг чексиз ғамхўрлиги, садоқати эндигина балоғат майдонига қадам қўяётган Майнага зулмат пардаларини йиртиб, ёруғ дунёга чиқиш учун битмас-туганмас куч-қувват берди. У ўзи ҳадя қилинган Бухоро амирлиги ҳукмдорларидан бирини отиб, уйидан қочиб кетади. Бухоро ёш иштирокиюнчилар (комсомол) сафига қўшилади. Шонли Қизил Армия отрядлари билан ҳамкорликда янги порлоқ ҳаёт учун курашади. Оддий аскарликдан отлиқ аскарлар командири даражасига кўтарилади. Қашқа ва Зарафшон воҳаларида ивирсиб юрган босмачи шайкаларига кетма-кет зарба берди. Ғузорлик командир Майна Ҳасанованинг шижоатига улуғ саркарда М. В. Фрунзе юксак баҳо берди. Майна Қашқа воҳасида, қадимий Бухорода Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун бўлган курашларда кўрсатган қаҳрамонлиги учун СССР Марказий Ижроия Комитети томонидан энг олий мукофот — жанговор Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди. Ёш Совет ҳокимиятининг душманлари ўзбек аёллари ичидан чиққан тадбиркор командир Майна Ҳасанованинг номини эшитганда довдирайдиган бўлиб қолишди. Босмачилар Майна Ҳасановани ўз бошларига тушган бало деб билдилар ва уни йўқ қилиш чорасини изладилар. Босмачилар уни қўлга тушириб, қўлини, кўкрагини, ҳатто тилини кесиб оладилар. Майна Ҳасанова ўлим олдида ҳам тиз чўкмайди, оғзи тўла қон билан қўрбошиларнинг бетига тупиради. Чексиз азоблар ҳам Майнанинг қаддини букаолмайди. У шундай оғир дамларда дўстларини кўз олдига келтиради, улар билан фикран сўзлашади.

— Эҳ, Мадёров. Мадёров! Комсомолкангнинг сўнгги сўзини ҳам эшитмайсанми? Сен берган билетни қон ивитиб юборди-ку! У — кўкракда. Қалбимнинг нақ тепагинасида. У қалбимга қувват беряпти. Билетдаги Лениннинг кичкина расми мени ҳануз суяб кетяпти. Йиқилмайман! Ўртоқ Мадёров, тик бораман, тиз чўкмайман!

Вера! Веражон! Командир дугонангни энди чопиб бурдалашади. Қасос чўғи ёнган қонларимни сидириб, Ватан тупроғига кўм, Вера! Суякларимни йиғиб, она ер бағрига кўм!...

Мен бу сатрларни ёзувчи Шерали Тошматовнинг «Эрк қуши» романидан келтирдим.

Йўқ, уни бурда қилолмайдилар. Тўғрироғи улгурмайдилар. Босмачилар устига ёпирилган қизил аскарлар Майна Ҳасановани ўлимдан қутқазиб қолади. Бухорода Совет ҳокимияти ғалаба қилади. Майна Ҳасанова янги ҳур замонда чорак асрдан зиёдроқ умр кўради.

Октябрь шамчироқларидан бири Майна Ҳасановани унутмаймиз. Ғузор районида Майна Ҳасанова катта бўлган қишлоқдаги ўрта мактаб унинг номига қўйилган. Мактаб ўқувчилари ўз ҳамқишлоқлари хотирасини эслаб, унинг ҳаёти ва кураши ҳақида бой материал тўпламоқдалар. Ғузорлик комсомоллар эса Октябрь революциясининг 50 йиллиги муносабати билан Майна Ҳасановага ҳайкал ўрнатишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Жанговар командир, ўзбек халқининг содиқ фарзанди Майна Ҳасанованинг ҳаёти ва кураши кишиларимизнинг қалбида ҳамиша ёлқинланиб туради. Ёшларимизни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, Октябрь натижасида эришилган ғалабаларни эъзозлашга ўргатади, яъни зафарлар сари илҳомлантириб туради.

Тўрақул ХУЖАҚУЛОВ.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР...

● ОБЛАСТЬ САНОАТЧИЛАРИ йиллик планни муддатидан бир ҳафта олдин бажариб, хом ашё ва материалларни тежаш ҳисобидан 160 минг сўм, рационализаторлик таклифларини жорий этиш ҳисобидан 223 минг сўм давлат маблағини иқтисод қилишга аҳд қилдилар.

● ҚУРУВЧИ ВА МОНТАЖЧИЛАР бултургидан 29,1 процент кўп капитал маблағ ўзлаштирадилар, 80 минг квадрат метр уй-жой қуриб топширадилар. Пачкамар сув омборини, Жанубий коллекторни, «Ўзсельхозтехника» область бирлашмаси мотор-ремонт заводини, Деҳқонобод тош йўниш заводини, Ғузор пахта тозалаш заводини Одамтош телевизион башнясини, 4 та пахта тайёрлаш пунктини, Шаҳрисабз ва Косон автомат телефон станцияларини, икки юздан ортиқ коммунал, маданий-маиший хизмат ва соғлиқни сақлаш объектларини қуриб битказадилар.

Жами 500 километрга яқин юқори ва паст кучланишли электр узатиш линиялари, 100 та трансформатор подстанцияни ишга туширадилар.

112 артезиан, 80 шахматли қудуқ ва 100 километр водопровод тармоғини битказадилар.

● ПАХТАКОРЛАР АҲДИ — юбилей кунигача 220 минг тонна пахта етказиб бериш юзасидан бу йил учун олинган мажбуриятни бажариш, жами ҳосилнинг 25 процентини машина билан териб олиш ва ҳосилдорликни бултургидан 1,5 центнер ошириш.

● ҒАЛЛАКОРЛАР камида 150 минг тонна дон етиштириб, унинг 51 минг тоннасини давлатга сотишади.

● ЧОРВАДОРЛАР моллар, айниқса, қоракўл қўйлар туёғини анча кўпайтирган ва наслини яхшилаган ҳолда юбилей йили дастурхонига 14800 тонна гўшт, 21700 тонна сут, 17 миллион дона тухум тортиқ қиладилар ва 3010 тонна жун, 467 минг дона қоракўл тери сотадилар. Чорва маҳсулотлари сотиш йиллик планини юбилейгача бажарадилар.

● ПИЛЛАЧИЛАР 1000 тонна ипак етказиб берадилар.

● САБЗАВОТЧИ, БОҒБОНЛАР улуғ тўй йили дастурхони тўкин бўлсин учун 32 минг тонна сабзавот, 34 минг тонна қовун-тарвуз, 9500 тонна хўл мева, 17 минг тонна узум инъом этадилар.

● ХАЛҚ МАОРИФИ, СОҒЛИҚНИ сақлаш янада ривожлантирилади.

● МАДАНИЙ ОҚАРТУВ, МАИШИЙ ХИЗМАТ кўрсатиш корхона ва муассасалари тармоғи сезиларли кенгаяди, хизмат кўрсатиш яхшиланади.

● САВДО ТАРМОҚЛАРИ бирмунча кўпайтирилади, ўнлаб замонавий типдаги магазинлар, умумий овқатланиш корхоналари очилади, савдо қилиш маданияти оширилади.

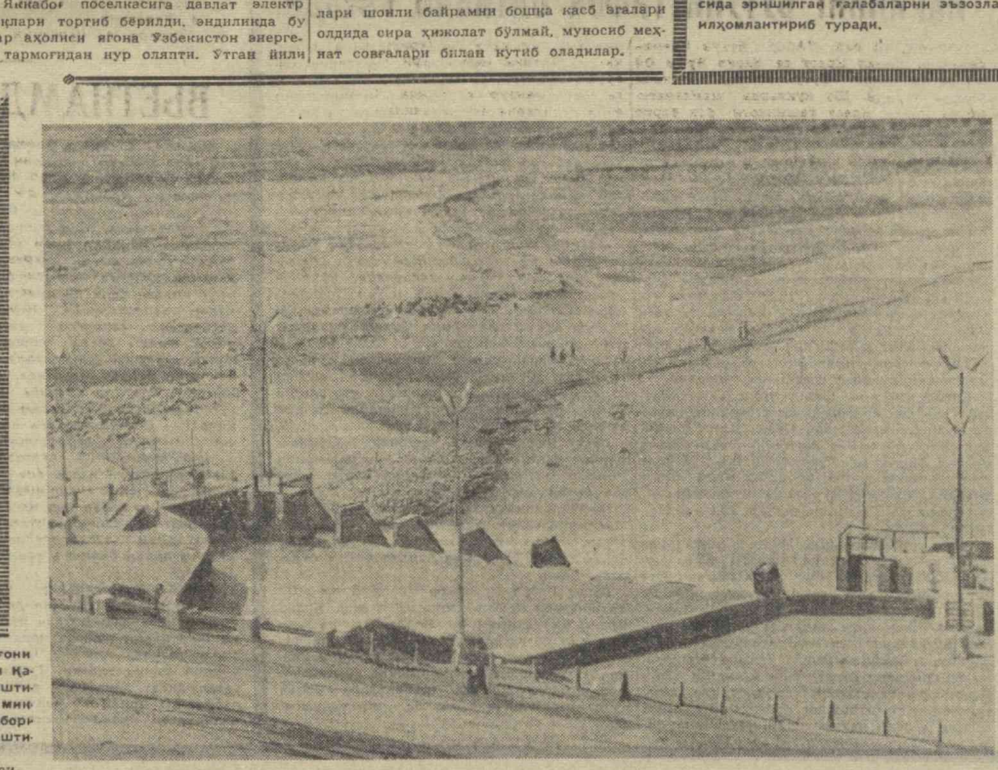

Суратда: Чимқўрғон сув омбори ва унинг тўғони. Мана шу улкан сув ҳавзаси Қашқа воҳасидаги Қамаши, Косон, Қарши районларида мўл ҳосил етиштирилиши учун далаларни зарур муддатларда етарли миқдорда об-ҳаёт билан таъминлаб турибди. Сув омбори барпо қилинганидан буён анчагина янги ерлар ўзлаштирилди, мевазор боғлар барпо қилинди.

Р. Шияпов фотоси.

ИККИ ТАҚҚОС

КОЛХОЗ ОДИМИ

«Биз бу йилги пахта тайёрлаш планимизни партия ва ҳукумат раҳбарлиги билан муддатидан илгари, 63 гектар пахта майдонимизни гектаридан 9 центнердан пахта топшириб, 28 сентябрда ошиғи билан бажардик...

Жўра ЭЛБОЕВ».
«Қизил юлдуз» колхозининг раиси

(Китоб район «Ғалаба» газетасининг 1936 йил 2 октябрь сонидан).

* * *

Ўша колхознинг ҳозирги раиси Абдулла Қаландаровнинг гапига қулоқ солинг:

— Йўқчи қишлоғи аҳолисининг ғайрат ва ерга меҳр, элга муҳаббат билан ишлаши, партия ва ҳукуматимизнинг колхозчиларга кўрсатиб келаётган оталарча ғамхўрлиги соясида 1931 йилда тузилган артелимиз ўтган 36 йил мобайнида ҳар томонлама гуркираб ўсди. 1939 йилдаёқ пахта ҳосилдорлигини ошириш жиҳатидан Иттифоққа танилди. Дўстларимиздан бир неча киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига ва ҳукуматнинг олий мукофотларига сазовор бўлди. Ҳозир орденли ҳамқишлоқларимиз сони эллликдан ошади.

Бултур 3530 тонна «оқ олтин» топшириб, беш йилликнинг биринчи йили планини 109,5 процент адо этдик. Колхознинг жами даромади 2 миллион сўмдан ошиб кетди. Ҳар бир колхозчи ойига ўрта ҳисобда 120 сўм, тракторчи эса 200 сўм даромад қилди. Бу йилги мажбуриятимиз гектаридан 40 центнер дурдона ундириб, юбилейга 4000 тонна сара пахта тортиқ қилишдир.

Ғарб уфқидан кўтарилган кичик булут тобора шишиб, қорайиб, йўл устига етиб келди. У шамолда хўл сочоқдек силкиниб турарди. Қиз жийдазор оралаб ўтган йўлдан бораётганда булут қуёш юзини бутунлай тўсиб олди. Ғамгин юлғинзор устига унинг сояси тўшалди. Дарё томондан от дупури эшитилди. Номаълум бир хавф қизнинг танига титроқ солиб, одимини тезлаштирди. Юраги нохуш нарсани сезгандек гуп-гуп урабошлади. Биров тўхта, дегандек бўлди. Тепасида учиб, уни кузатиб келаётган мисдай қизғиш сувтарғоқ томоқ қириб «тарқ-тарқ» қиғиллаб, дарё томонга учиб кетди. Қиз сапчиб тушди. Оёғи остидаги нам тупроқ устида чарх илондек тўриқ қамчи кўндаланг ётарди:

— Қани, қамчини олиб бер, рўйхатчи қиз.

Қиз бошини кўтарди. Саман от устида кулранг чакмон кийган, носранг дўппили, қирра бурун Оловхон қопқора чиройли қошларини чимириб, хавотирли термулиб турарди.

Жамила енгидан илон кириб, юрагига ўрмалаб бораётгандек сесканди. Энгашди-ю, яна бирдан қаддини тиклади. Йўл чеккасига чиқиб, отнинг орқасидан ўтиб кетмоқчи бўлди. Отлиқ жиловни буриб, йўлни яна тўсди. Унинг муздек совуқ кўзига кўзи тушиб қизнинг эти жимирлаб кетди. Лаблари пирпиради:

— Йўлимни тўсманг, кеч қоляпман.

— Қани, менинг молларимни хатга битган ўша қўлларинг билан қамчини олиб бер-чи, бир кўрай...

Қиз энгашиб қамчинни олаётганда отлиқ унинг паранг кўйлак ичида тўлқинланиб турган гавдасига суқланиб боқди. Қиз юзини ўгириб, ўнг қўли билан қамчини узатди. Товуши ғазаб, нафратни билдирди:

— Манг-г!

Отлиқ унинг билагидан ушлаб, бир тортишда улоқдек эгарнинг қошига ўтқазиб олди. Қиз ҳали нима бўлганини ҳам билмай турганда отнинг биқинига жигарранг этигининг пошнаси билан ниқтаб, чайла томон йўртиб кетди.

— Нима қиляпсиз, қўйворинг, қўйворинг. Қўйинг деяпман! — Қиз қўл-оёқларини типирчилатиб унинг чангалидан чиқишга уринди. Кўйлагининг ёқа тугмаси узилиб, оппоқ дуркин кўкраги кўринди.

Оловхон чайла олдида отдан тушиб, қизни белидан қучоқлаганча кўтариб ичкарига кириб кетди. Қамишзордан чиқиб келган Бозор анча вақтдан кейин қизнинг хириллаганини, оёқлари типирчилаб, ёлворганини эшитди:

— Ўлдирманг, ўлдирманг, нима қилсангиз ҳам майли!

— Унда сен бизларни ўлдирасан-да! — деди Оловхон аламдан чиққандай сарғиш тишларини кўрсатиб.

— Йўқ, ҳеч кимга айтм... — қизнинг товуши ўчди.

Оловхон чайладан ҳалқиллаб чиқди:

— Кир, тез кир энди сен.

Бозор ўзи танимаган уйга нохосдан кириб қолган итдек саросимада эди. Оловхонга хўмрайиб қаради-да, истар-истамас ичкарига кириб кетди. Нима иш қилгани номаълум. Тез қайтиб чиқди.

Яна Оловхон кириб кетди. Яна қизнинг хириллагани эшитилди. Оловхон у ердан ранги оқарган, кўзлари бежо ҳолда чиқди. Чайла олдида нам ерга ўтириб, ҳансираб нафас олганча улар бир-бирларининг кўзларига тикилишди.

Бозор Оловхоннинг серрайган қирра бурни, оқиш чиройли юзига тикилиб ўйларди: «Иблис, шунча заҳрингни ичингга ютиб юрган экансан-да».

Оловхон хавотирда. Бозорнинг ғазабдан қорайиб кетган юзига, йўғон жигарранг бўйнига тикилиб, чуқур-чуқур нафас олади: «Біровга оғзидан гуллаб қўймаса эди. Йўқ, айтмайди. Ўзининг қўли ҳам қонга беланди. Айтмайди!».

Бозор, Оловхон бир шумлик қилиб чиққанини унинг афти-ангоридан дарҳол сезди. Томоғи қақраб, тани титраб сўради:

— Нима қилдинг?

— Ухлаб қолди.

— Ухлаб қолди? — Бозорнинг нафаси ичига тушиб кетди.

— Ҳа, турмайдиган қилиб ухлатдим.

— Аблаҳ, — Бозор чўл эчкиэмаридек шишиб, унга ташлаьмоқчи бўлиб ўрнидан турганда, Оловхон совуққонлик билан унинг қўлини қайтариб ташлади:

— Ўчиринг овозингизни. Ўзингиз ҳам мусича-и бегуноҳ эмассиз.

Бозор серрайиб қолди. Икки қўли ёнига шалвираб тушди.

— Қани, нима қилдик, бўлмаса, — сўради бўғиқ товушда бетоқатланиб.

— Қочдик, — Оловхон атрофга жонсарак тикилди.

— Қайси йўлдан?

— Менга барибир, — деди-ю, ўйланиб қолди. «Дарё томондан юрса кўрган киши шубҳаланиши мумкин. Катта йўлни нимага чиқарган. Яхши ҳам юради, ёмон ҳам. Маъқули шу. Тундаги «ўлжани» ундириш учун барибир чиқиши керак-ку!».

— Сиз, отлиқсиз, дарё ёқалаб кетинг. Мен катта йўлга чиқа қоламан.

— Маъқул, — Бозор чайла орқасига ўтиб, отини тушовдан бўшатиб, дарё ёқалаб кетди. Нохуш хаёллар унинг ичини кемирарди: Нима қилдим, нима ишлар бўляпти ўзи-а? Бургага аччиқ қилиб кўрпамни куйдирмаяпманми? Бас, эртадан бошлаб одамлардай ишлайман, яшайман. Шунча дарбадарлик етар... Ўч оламан, мол-мулкимни қайтариб оламан деб жуда катта мол-дунёдан ажралмадимми, кишилар назаридан қолмадимми?... Ҳаммасини раис Хуршидга, одамларга айтаман, ишлайман дейман... Йўқ, қон ҳиди келиб турибди-ку, мендан...

Бозор асло тузатиб бўлмайдиган хатога ўралишиб қолганини энди сезди. Энди унга виждони тинчлик бермайди. Умр бўйи ўзининг гўштини ўзи ейди.

Мияси чайқалгандек, танидан ўт чиқиб кетди:

— Е раббий! — пешанасига уриб, отнинг лорсиллаган сағрисига аччиқ қамчи босди.

Оловхон эса ёлғиз қолиб хавотири яна ошди. Қизнинг катта очиқ кўзлари, жон ҳолатда юзига чанг солган панжалари кўз олдидан нари кетмасди. Нораста бир қизни қатл этиш билан мақсадига эриша олмаганини энди тушунди. Чайлада, гўё муаллимани ўлдириш билан ҳамма душманларидан қутиладигандек туюлган эди. Энди эса... Осмонга қараб: «Чақмоқ чақма, момақалдироқ гулдирама! — деб аҳмоқ бўлиб қичқирган гўдакдек бўлиб қолганини сезди. Қўлини ҳам қонга ботирди. Замон, замон ундан қасос оляпти. Бутун замонга қарши бош кўтариш учун эса унда қудрат йўқ.

Осмонда момақалдироқ гулдираб, чақмоқ кумуш қиличи билан қора булутларнинг бағрини тилиб юборди. Жийдазор устига гўдак кўз ёшидек илиқ томчилар шовиллаб туша бошлади...

Самар НУРОВ.

ВОДИЙЛАРНИ КЕЗГАНДА

Ҳасан ТЕККЕЛИЕВ
Болгариялик журналист

Ўн саккиз кун Тошкент руҳи — Ўзбекистон руҳи билан яшадим. Унинг бир умр эсда қоладиган хотиралари мени абадий мафтун этди. Қуёшли Ўзбекистонни сайр этишга ёшлик чоғларимданоқ орзуманд эдим. Шу мақсад мени бу ерга олиб келди. Мен Хоразм, Сирдарё, Самарқанд ва Фарғона водийларини кездим. Ҳамма жойда бизларни область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, журналистлар, ишчилар, колхозчилар, зиёлилар иссиқ кутиб олишди. Менга кўрсатилган ҳурмат-икром учун меҳридарё, меҳмондўст мезбонларга чин қалбимдан ташаккур изҳор қилар эканман, бу билан ўз қалбимда нақш этилган миннатдорчилик ҳисларимни Ўзбекистон диёрида эсдалик учун қолдирган бўлурман деб ўйлайман.

Мен кўпгина колхоз ва совхозларда бўлдим ва кўп нарсаларни кўрдим, ўргандим. Хўжаликларда инсоннинг яшаши, меҳнат қилиши, дам олиши учун ҳамма имкониятлар яратиб берилган. Уларда моддий-маънавий бойликлар беқиёсдир. Гўзал бинолар, икки томонида яшил дарахтлар тизилиб турган текис асфальт йўллар, Ильич чироқлари, кинотеатрлар, болалар боғча-яслилари, бошланғич ва ўрта мактаблар, зилол сув отиб турган фонтанлар, мевали боғлар, касалхона ва туғруқхоналар, меҳмонхона, новвойхоналар, noз-неъмат, озиқ-овқатларга тўла ҳашаматли магазинлар, спорт майдонлари — мана буларнинг ҳаммаси меҳнаткаш киши хизматида.

Хоразм областидаги Ленин номли, Охунбобоев номли, Аваз Ўтар ўғли номли, Нариманов номли, Энгельс номли колхозларда, Сирдарё областининг «Коммунизм» колхози ва 1-«Боёвут», «Малик» ва 18-ҳамда 19-совхозларда, Самарқанд областидаги Калинин номли колхозда ва «Каттақўрғон» совхозида, Фарғона областидаги «Коммунизм», Охунбобоев номли колхозларда, Марғилон ипак комбинати ва «Атлас» фирмасида худди шу нарсаларни кўриб, социалистик тузум меҳнаткаш кишига нималар инъом этаётганлигидан яна ва яна қувондим.

Хоразмдаги Охунбобоев номли колхознинг маркази — Сарапоён қишлоғи. Мен бу ерда баланд ҳайкалга дуч келдим. Атрофи гулзор, чиройли йўлкалар, панжаралар... Мени бу ерга колхоз раиси Аҳмаджон Юсупов бошлаб келди. У, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, 53 ёшда, қўллари меҳнатда, юзлари қуёшда тобланган. Унинг сиймосида меҳнаткаш кишининг улуғвор ҳислатлари аён бўлиб турибди. Мен ундан бу ҳайкалнинг тарихи ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдим.

У оғир тин олди-да, бир неча секунд ҳайкалга тикилганича, жим қолди. Унинг юзлари жиддийлашиб, кўзлари ёнди, қошлари чимирилди. Сўнгра ўзини тутиб олди-да, оҳиста сўз бошлади:

— Бу жасоратли фарзандларимиз обидаси, гитлерчи босқинчиларга қарши олиб борилган озодлик уруши фронтларида бизнинг колхоздан 348 йигит ҳалок бўлди. Йигитларимиз Ватан, халқ бахт-саодати учун, озодлик ва ҳуррият учун курашдилар, инсониятни фашизм офатидан, ўлим ва ҳалокатдан сақлаб қутлуғ қон тўкдилар. Бу обида билан уларнинг умрини абадийлаштирдик. Ҳар йили 9 майда шу обида ёнида гулханлар ёқамиз, бутун колхозимиз ўлмас қаҳрамонлар сиймоси қаршисида бош эгиб, таъзим қилади.

Шу сўзлардан кейиноқ раис сўз бошлашдан олдин нима сабабдан ҳаяжонланганлигини англаб олдим. Унинг ҳаяжони ёвуз душманга, гитлерчилар қузғунига нафрат, лаънат туйғуларини ифода этарди.

Қаҳрамонлар хотирасини абадийлаштириш юзасидан бошланган ташаббус колхозчиларнинг олий ҳимматидир. Ватанни, ўз ерини, кишиларни жондан севишнинг қиёс қилиб бўлмайдиган бу намунаси ҳақиқатан ҳам одамни эъзозлашнинг сўнмас ёдгорлигидир. Обидани қуришга 55 минг сўм сарф этилган. Унда 348 қаҳрамоннинг номи ёзилган. Гитлерчиларни ўз инигача — Берлингача қувиб боришга, Рейхстаг устида ғалаба байроғини тикишда ўз қонлари билан ҳисса қўшган бу довюрак азаматларнинг хотираси учун бир минут сукут айладим.

Мен шаҳар, қишлоқларни кезарканман, Охунбобоев номли колхоз аъзоларининг бу хайрли ташаббуси кенг қанот ёзаётганлигини билдим. Шундан кейин колхоз раиси бизни қишлоққа томон бошлади. Нималар йўқ дейсиз бу ерда! Истироҳат боғида ҳордиқ чиқардик. Боғ ўртасида фонтан отилиб турибди. Унинг зар томчилари ҳовузга тушяпти. Бу ерда ёзлик кинотеатр, колхоз маиший комбинати бор. Унинг ёнида чойхона, ҳаммом жойлашган.

Шота Руставели номли ўрта мактабда 449 бола таълим оляпти. Мактабда таълим-тарбия ишларини олиб бориш учун бутун шароит мавжуд. Меҳнат қаҳрамонларининг ишларини, революция ветеранлари ва кекса педагогларнинг фаолиятларини тасвирловчи фото-суратлар мени ниҳоятда қизиқтирди.

Ҳамма колхоз ва совхозларда бўлгани каби Охунбобоев номли хўжаликда ҳам кишилар яратган ноз-неъматлар ягона бир қозонга қуйилиб турибди. Бу халқ бойлиги, ватан бойлиги. Колхоз асосан пахтачилик билан шуғулланади. Унинг 2300 гектар пахта майдони бор. Ўтган йили бу хўжалик 4,5 миллион сўмдан кўпроқ даромад олибди. Ҳар бир колхозчининг йиллик ўртача даромади 1300 сўмни ташкил этади. Бундан ташқари колхозчиларга гуруч, асал, қовун-тарвуз, мева ва бошқа маҳсулотлар тақсимлаб берилган. Бу бойликлар озод меҳнатнинг самараси.

Қишлоқ хўжалиги эришаётган ғалабаларнинг боиси ҳаммадан аввал Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг деҳқонлар ҳақида қилаётган ғамхўрлигининг ифодаси, кишини улуғлаш ва унинг меҳнатини қадрлаш тўғрисида кўрсатилаётган амалий ёрдамнинг самараси.

Совет кишиларидаги хусусиятлар намуна олишга лойиқ. Булар даставвал уларнинг меҳмондўстлигида, ватанни, меҳнатни севишида намоён бўлади. Ўзбекистонда кишиларнинг бир-бирларига меҳр-оқибатлари, ҳурматлари янги одамда камол топаётган хусусиятларнинг олижаноб белгиси. Бу ерда каттани ота ёки ака, кичикларни эса ука ёки сингил деб аташади. Лекин меҳмон киши катта ёки кичик ёшда бўлишидан қатъи назар, эҳтиром билан уни, ака дейишлари менда ажиб таъсир қолдирди. Ёшим қирқ тўртга етди. Ёш жиҳатидан анча катта бўлган кишилар ҳам мени, ака, дейишди. Бундай вазиятда менда ғалати ҳолат юз берди. Уларга, сизлар акасиз-у, мен сизлардан кичикман, дердим. Бироқ улар бунга қулоқ осишмади. Мен уларнинг қўлларини қисардим, юзларидан ўпардим. Лекин уларнинг тиниқ, меҳрли сиймоларига тўйганимча йўқ.

Совет кишисининг меҳнатсеварлигига қойил қолдим. Ўзбекистонда сув инсон ихтиёрида. Лекин капитал ҳукмрон бўлган ерларда сувнинг кишиларга қиё боқмаслигини ҳам биламан. Амударё, Сирдарё, Зарафшон каби йирик дарёлар инсонга таслим бўлгандир. Кишилар ўз қўллари билан янги дарёлар— каналлар яратганлар. Бу дарёлар қанчадан-қанча воҳаларни сув билан таъминлаяпти.

Мирзачўлни кездик. Саҳроий Кабирни эслатадиган бу азим чўл ўз қиёфасини ўзгартиряпти. Унинг бағрида янги шаҳарлар, колхоз ва совхозлар вужудга келяпти. Мирзачўлнинг анча қисми ҳозирданоқ ям-яшил водийга айланган. Фикримча, ўзбекистонликлар Мирзачўлни яқин йиллар ичида йирик пахта базасига айлантирурлар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Мамажон Дадажоновнинг ташаббусини эшитиб, унинг ватанпарварлик руҳи билан суғорилган ҳаракати менда катта таассурот қолдирди. Эшитишимча, у Фарғонадек гўзал водийдан боғ-роғларини ташлаб чўлга келибди, бу ерда пахта етиштиряпти. Унинг иродасига, жасоратига балли!

Сирдарё областидаги «Малик» совхозида пахта етиштираётган оддий механизатор Жавод Кўчиевнинг Ленин мукофотига сазовор бўлганлиги одамни қадрлашнинг юксак нишони. У, СССР Олий Советининг депутати, коммунист, республикада хизмат кўрсатган механизатор, совхоз партия ташкилоти бюросининг аъзоси. Мана булар оддий меҳнаткашга бўлган ишонч ва уни қадрлашнинг тенги йўқ мисоли.

Азиз ва меҳмондўст ўзбек жигаргўшаларим! Мамлакатингизнинг гўзаллиги, қудрати, тарихий воқеалари ҳақида айтадиган ва ёзадиган нарсаларим кўп. Афсуслар бўлсинким, мен буларни шу ерда ёзиб улгура олмайман. Ватанимга — озод Болгарияга қайтаяпман, Ўзбекистон билан хайрлашяпман. Кечирасизлар, мен жамийки хотираларимни Софияда нашр этилаётган «Йени ишк», («Янги нур») газетасида, Болгария радиосида, турли газета ва журналларда батафсил баён этиб бераман. Мен ўз халқимни Советлар мамлакатининг фарзанди — Совет Ўзбекистони меҳнаткашларининг турмуши, меҳнати, унинг коммунизм қурилиши йўлида қилаётган ишлари билан оз бўлсада таништира олсам, бу катта бахт! Ҳар бир болгар Совет мамлакати эришаётган ғалабалардан қувонади, фахрланади. Болгария Коммунистик партияси ва халқининг йўлбошчиси ва муаллими Георгий Димитров ҳар икки мамлакат ўртасидаги дўстликни ифодалаб бундай деган эди: «Ҳар бир жонли организмга ҳаво билан қуёш қандай зарур бўлса, Советлар билан дўстлик бизлар учун ҳам шу қадар зарурдир».

Бу васият менинг мамлакатимнинг қизил байроғига ёзилгандир.

ПИЛЛА — ДАВЛАТГА

ТЕРМИЗ, 17 май. («Совет Ўзбекистони» мухбиридан телефон орқали). Улуғ Октябрнинг 50 йиллик юбилейини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашаётган Термиз, Жарқўрғон ва Шеробод районларининг меҳнаткашлари давлатга пилла сота бошладилар. Термиз районидаги тайёрлов пунктига сўнгги уч кунда 5 минг килограммдан зиёд биринчи сорт пилла етказиб берилди.

Қуртларни жадал усулда боқишни ташкил этган Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг Ойсоат Соибқулова, Ойсанам Мамасаидова, Турдихон Пардаева, Худойберди ота Номозов ўртоқлар бошлиқ звенолари ҳар қути уруғдан ҳозироқ давлатга пландаги 55 килограмм ўрнига 75-80 килограммдан биринчи сорт пилла сотдилар. Улар яна ҳар қути уруғдан камида 25-30 килограммдан пилла сотиш мажбуриятини олдилар.

Шу райондаги Жданов номли колхознинг моҳир пиллачилари Бибигул Турсунова бир қути уруғдан 95,8 килограмм, Зубайда Чоршанбиева эса 86 килограмм пилла топширди.

«Таллимарон» совхозида ҳам давлатга пилла сотиш бошлаб юборилди. Бу хўжаликда Роза Каримова, Эшқурбон Маҳманов ўртоқлар ҳар қути уруғдан 60-70 килограммдан пилла сотишди. Улар ҳар қути бошига тағин 30 килограммдан пилла етказиб беришга аҳд қилдилар.

ҚИЗИЛ КРЕСТ ВА ҚИЗИЛ ЯРИМ ОЙ ЖАМИЯТЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ОЛТИНЧИ СЪЕЗДИ

МОСКВА, 16 май. (ТАСС). Бугун Кремль саройида Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятларининг Бутуниттифоқ олтинчи съезди очилди. Шу кунларда мамлакатимизда Қизил Крест ташкилоти ўзи барпо қилинган куннинг юз йиллигини нишонламоқда.

Съездга келган меҳмонлар орасида — Халқаро Қизил Крест доимий комиссиясининг раиси А. Лимерик, Қизил Крест халқаро комитетининг вице-президенти Г. Бордье, Қизил Крест жамиятлари жаҳон федерацияси (уюшмаси) бош секретари Г. Беер, кўпгина чет эл мамлакатларидаги Қизил Крест миллий ташкилотларининг вакиллари бор.

Съезд Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой ижроия комитетининг 1963-1966 йиллардаги иши тўғрисидаги ҳисоботни, ревизия комиссиясининг ҳисоботини муҳокама қилади ҳамда ижроия комитетнинг ва ревизия комиссиясининг янги составини сайлайди.

Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари союзи ижроия комитетининг раиси Г. А. Митерев айтдики, Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятларининг союзи Ленин ордени билан мукофотланганлиги жамият аъзоларининг ишига берилган жуда катта баҳодир. Бизнинг бурчимиз шуки, деди у, бу мукофотни конкрет ишлар билан оқлашимиз керак.

Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида совет соғлиқни сақлаш ишлари катта муваффақиятларга эришди. Бу ишга Совет Қизил Крести ҳам бир мунча ҳисса қўшди. Аҳоли орасида медицина ва гигиена билимларини пропаганда қилишда соғлиқни сақлаш органларига ва муассасаларига ёрдамлашиш, юқумли ва бошқа хил касалликларни камайтириш ва тугатиш йўлидаги санитария-соғломлаштириш тадбирларини ўтказишда актив қатнашиш Совет Қизил Крестининг асосий вазифасидир. Медицина билимларининг халқ университетлари ва сиҳат-саломатлик мактаблари, санитария маорифи кабинетлари мамлакатимиз аҳолисига ғоят манзур бўлмоқда. 10 миллионга яқин санитария дружиначиларига ва жамоатчи хотин-қизларга беморларни уйда қандай парвариш қилишни ўргатувчи махсус тўгаракларда ўқитилди. Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой ижроия комитети ва маҳаллий комитетлари бу фаолиятни такомиллаштиришлари ва янада кенгайтиришлари керак.

Одамни омон сақлаб қолиш ёки унинг соғлиғини қайтариб беришдан кўра олижаноб иш борми? Совет донорлари кўпинча ўзларига нотаниш, лекин руҳан ўзларига қардош бўлган кўп минглаб кишиларга ўзларини иссиқ қонларини бериб, уларнинг ҳаётини сақлаб қолдилар.

Совет Қизил Крести тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун курашга асосий эътибор бермоқдалар, агрессив урушларга қарши, демократ ватанпарварларни таъқиб қилишларга қарши чиқмоқда.

Совет Қизил Крести Америка ҳарбийларининг Вьетнамдаги жиноий ҳаракатларини ўзининг миллионлаб аъзолари номидан ғазаб билан қоралайди.

Вьетнам халқига ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтига, деди Г. А. Митерев, маънавий ва моддий мадад ҳамда ёрдам бериб келдик ва бундан буён ҳам бераверамиз.

Совет Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари союзи ҳозирги вақтда Қизил Крест, Қизил Ярим Ой, Қизил Шер ва Хуршид миллий жамиятлари ва халқаро ташкилотларнинг 107 таси билан ҳамкорлик қилмоқда ва тажриба алмашмоқда. Социалистик мамлакатларнинг жамиятлари билан алоқалар айниқса самарали ривожланмоқда.

Халқаро ҳаёт

Аҳвол кескинлашмоқда

ҚОҲИРА, 16 май. (ТАСС). Исроил билан Сурия ва Бирлашган Араб Республикаси ўртасидаги муносабатлар жуда кескинлашиб кетганлиги Қоҳирада чиқаётган бугунги газеталарининг асосий мавзуи бўлиб қолди. Бирлашган Араб Республикасининг қуролли кучларида фавқулодда ҳолат эълон қилинди, қўшинлар жанговар тайёр ҳолга келтириб қўйилди.

Бирлашган Араб Республикасининг биринчи вице-президенти ва қуролли кучлар олий бош қўмондонининг ўринбосари Абдил Ҳаким Амир кеча ҳарбий ҳаво кучларининг қароргоҳида кенгаш ўтказди. Қоҳирада ва Дамашқда олий қўмондонликлар бир-бири билан алоқани давом эттирмоқда. Бирлашган Араб Республикаси бош штабининг бошлиғи Муҳаммад Фавзий ҳозир Дамашқда турибди.

«Алаҳром» газетасининг ёзишича, Исроил қуролли кучлари Сурия чегараларида жуда кўп тўпланганлиги, шунингдек Сурия шаънига Исроилда таҳдидлар қилинаётганлиги ва Дамашққа юриш бошлаш керак, деб ошкора даъват қилинаётганлиги вазиятни кескинлаштириб юборишга сабаб бўлди.

Шу билан бирга газета «вужудга келган аҳвол масаласини Исроил АҚШ билан доимий гаплашиб турибди», деб таъкидламоқда.

● ● ●

ГОНКОНГ. Шаҳардаги кўпгина заргарлик дўконларининг эгалари маҳаллий полицияга ишонмай хусусий қоровул ёллашга мажбур.

Ю. МУРАВИН фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

РАВАЛПИНДИ. Исломободда мамлакатнинг маориф, соғлиқни сақлаш, меҳнат ва социал таъминот министри қози Анварулҳақ ТАСС мухбирига қуйидагиларни айтди: Покистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги маданий алоқа Покистон — Совет муносабатларини янада яхшилашга ёрдам беради ва ҳар иккала мамлакат халқларининг турмуши билан танишиб чиқиш учун чексиз имконият яратади. Ўтган йили маориф, санъат, спорт соҳасида алоқа боғлаган эди. Биз маориф соҳасидаги алоқаларимизни янада ривожлантириш ниятидамиз, чунки бу чора, — деб таъкидлади Анварулҳақ,— юқори малакали илмий ва ўқитувчи кадрлар тайёрлаш имкониятини беради. (ТАСС).

БИТИМ МАЪҚУЛЛАНДИ

ДАМАШҚ. 1966 йилнинг ноябрь ойида Москвада Совет Иттифоқи билан Сурия ўртасида 1967 йилги товар обороти тўғрисидаги протокол имзоланган эди. Сурия Министрлар Совети ўз мажлисида бу протоколни маъқуллади. Протокол ҳар иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқни анча кенгайтиришни кўзда тутади. (ТАСС).

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИДА ЖАЛА ҚУЙДИ

ҚОҲИРА. Сувайш каналининг ғарби-жанубидаги Атака тоғлари этакларида бу йил мисли кўрилмаган қаттиқ жала қуйди. Ана шу райондаги турар жойлар ва бошқа иморатларга анча катта зарар етди. Сувайш-Атака автострадасида сув тошқини натижасида 14 юк машинаси ағдарилиб кетди. (ТАСС).

БИРЛАШГАН МИЛЛАТЛАР ТАШКИЛОТИ ҲУЗУРИДАГИ СССР ДОИМИЙ ВАКИЛЛИГИНИНГ НОТАСИ

НЬЮ-ЙОРК, 17 май. (ТАСС) Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги СССРнинг доимий вакиллиги бош секретарь У Танга йўллаган нотасида Германия Демократик Республикасини камситиш йўлида, шу жумладан Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳам қилинаётган ҳар қандай уринишларга қатъиян қарши чиқади, деб уқтириб ўтди. Германия Демократик Республикаси, дейилади нотада, тинчлик сиёсатини ўтказиб келмоқда, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг принципларига оғишмай амал қилмоқда, халқаро майдонда унинг обрўйи тўхтовсиз ўсиб бормоқда.

СССР вакиллигининг нотасида айтиладики, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг секретариати Германия Демократик Республикасига нисбатан бу хусусда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти органларининг ҳеч бир қарори бўлмагани ҳолда, яъни ўзбошимчалик билан камситиш йўлини ўтказиб келмоқда. СССР вакиллиги, дейилади сўнгра нотада, бош секретарь Германия Демократик Республикасининг ҳужжатларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотида нашр этиш борасидаги ғайри нормал практикани йўқотиш чораларини кўради, деб умид қилади. СССР вакиллиги бу нотани Хавфсизлик Кенгашининг расмий ҳужжати қилиб тарқатишни илтимос қилди.

А. НОВОТНИЙНИНГ ОТТАВАДАГИ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ОТТАВА, 16 май. (ТАСС). Канадада расмий визит билан турган Чехословакия президенти Антонин Новотний кеча матбуот конференцияси ўтказди. У, икки мамлакат ўртасида муваффақият билан ривожланиб бораётган ҳамкорликни таъкидлаб ўтиб, энг актуал халқаро проблемалар устида тўхталди.

Вьетнамдаги можарони йўқотмоқ ва Американинг ВДРдаги ҳарбий операцияларининг авж олдирилишини тўхтатмоқ зарур, деди президент. У, Канада бош министри Л. Пирсон билан олиб борган музокараларда ана шу масалага катта эътибор берилганлигини айтди.

«Чехословакия Вьетнам Демократик Республикасини сўзсиз қўллаб-қувватлайди. У мадад беришни бундан буён ҳам давом эттиришга аҳд қилган», — деб таъкидлади А. Новотний.

Сўнгра А. Новотний Чехословакиянинг Европа хавфсизлигига доир масалаларнинг ҳал этилишидан манфаатдор эканлигини кўрсатди.

Германия масаласининг тинч йўл билан ҳал этилиши Европадаги вазиятни соғломлаштиришга кўмак берган бўларди, албатта, деб таъкидлади президент. Масаланинг ҳал этилиши икки герман давлатининг мавжудлигини эътироф этишга асосланган бўлиши керак. ГФР ҳукумати ҳамон иккинчи жаҳон уруши натижаларини, жумладан, Европадаги мавжуд чегараларни тан олишни рад этмоқда, Мюнхен битимидан воз кечишга рози бўлмаяпти ва бу битимнинг бошдан-оёқ ҳақсиз эканлигини эътироф этишни истамаяпти. ГФР ҳукумати реваншчилик даъволаридан воз кечишга ҳамда Европада тинчлик ва коллектив хавфсизлик манфаатларига риоя қилишга тайёр эканлигига бизни ҳеч қандай аниқ ҳаракатлари билан ишонтира олмади.

ВЬЕТНАМДА ТИНЧЛИК ЎРНАТИЛСИН

ҚОҲИРА. Қоҳирада чиқадиган «Роз ал-Суф» ҳафталик газетаси Бирлашган Араб Республикаси гражданларига: «Вьетнамнинг ҳимоячиси бўл! Ўз мамлакатида озод яшашни исташдан иборат буюк орзу йўлида курашаётган қаҳрамон Вьетнам халқига нисбатан бир неча йилдан бери қилинаётган қонли зўравонликка қарши айтадиган гапингни айтишинг керак!» деган чақириқ билан мурожаат қилди. «Биз,— дейилади баёнот текстида,— Жанубий Вьетнам халқига ва суверен давлат — Вьетнам Демократик Республикасига қарши Америка агрессиясини қатъий қоралаймиз. Агрессия тўхтатилмагунга қадар ёки агрессорлар шармандаи-шармисор бўлгунга қадар биз қаҳрамон Вьетнам халқини қўллаб-қувватлашни тўхтатмасликка ва унга ёрдам беришга сўз берамиз».

МОНРЕАЛЬ. Канаданинг икки министри Вьетнамдаги урушни авж олдираётган Қўшма Штатларни ошкора қораладилар. Канада яширин кенгашининг раиси Уолтер Гордон савдо-саноат доиралари вакилларининг Торонто шаҳрида чақирилган конференциясида сўзга чиқиб, АҚШнинг «Вьетнамдаги қонли гражданлар урушига аралашуви маънавий жиҳатдан ҳам, стратегия мулоҳазалари жиҳатидан ҳам оқланиши мумкин эмас», деди. У Вьетнам можаросини «АҚШнинг Шарқи-Жанубий Осиёдаги сиёсатининг енгилтаклик билан қилинган кўпдан-кўп аччиқ хатолари оқибатидир», деб атади. Биз Канадада шу урушга нисбатан «бетараф» бўлиб қолишга интилаётганлигимиздан чуқур афсусланаман, деди сўнгра министр. Гордон Вьетнам уруши ҳалокатли оқибатларга олиб келиши мумкинлигидан хавфсираётганлигини билдириб, Канада ҳукуматининг Вашингтоннинг ҳалокатли йўлидан қатъиян ўзини четга олишга чақирди.

Канаданинг бош регистратори Жон Тернер ўша куни Монреаль шаҳрида Америка карикатурачи рассомлари жамиятининг аъзолари ҳузурида гапириб, АҚШ ташқи сиёсати «архитекторларининг» узоқни кўра олишларига, шунингдек «Қўшма Штатлар ўз қувватини ишга солаётганлиги» тўғрилигига шубҳа билдирди.

КОПЕНГАГЕН. Хельсингер шаҳридан йўлга чиққан тинчлик юриши қатнашчиларининг катта колоннаси Дания пойтахтининг марказий кўчаларидан ўтди. Колонна устида қизил байроқлар, Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронтининг байроқлари ва «АҚШ, Вьетнамдан жўнаб қол!», шиори ёзилган транспарантлар ҳилпираб турди. Юришда Англия, ГФР, Швеция, Норвегия, Дания ва бошқа Европа мамлакатларининг вакиллари қатнашдилар. Намойишчилар Америка элчихонасининг биноси олдида оммавий митинг уюштирдилар. Копенгаген аҳолиси ҳам қатнашган шу митинг қатнашчилари АҚШнинг Вьетнамдаги қабиҳ урушига қарши қатъий норозилик билдирдилар.

НЬЮ-ЙОРК. Нью-Йорк шаҳар атрофи муниципал кенгашларининг бир ярим мингга яқин демократ аъзолари Вьетнамдаги урушнинг тўхтатилишига чақирувчи баённомага имзо чекдилар. Ҳужжатда ВДРни бомбардимон қилишни тўхтатиш ва Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти билан музокаралар бошлаш талаб қилинади. (ТАСС).

ШВЕЦИЯ КОМПАРТИЯСИНИНГ XXI СЪЕЗДИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

СТОКГОЛЬМ, 17 май. (ТАСС). Бу ерда Швеция Коммунистик партиясининг XXI съезди ўз ишини тамомлади.

Съезд делегатлари правлениенинг ҳисобот докладини муҳокама қилдилар ва маъқулладилар ҳамда партиянинг янги программасини қабул қилдилар. Съезд партиянинг номини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундан буён у сўл партия — коммунистлар деб аталади.

Съезд партия правлениесининг янги составини сайлади. Т. Х. Херманссон партия раиси қилиб сайланди.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республиканинг ҳамма районларида ҳаво бир оз булутли бўлса ҳам ёғингарчилик бўлмайди. Шимолий-ғарб томондан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради, 24-29 даража иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво бир оз булутли бўлса-да, ёғингарчилик бўлмайди. 27—29 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар. 9.30 — Мусиқали танаффус. 9.45 — Жаҳон бир ҳафта ичида (тож.). 10.10 — Бетховен. 32 вариация. 10.30 — Лирик қўшиқлар. 11.10 — Чўлқуварлар. 11.20 — «Баҳор» ансамбли созандалари чалади. 12.15 —И. Акбаров. «Эпик поэма». 12.50—Қозоғистон радиоси эшиттириши (рус.). 13.30—Чет эл композиторлари опералари саҳифаларида. 18.10—«Навоий асарларида хотин-қизлар образи» (суҳбат). 18.30—Ўзбек кинофильмларидан куйлар. 19.20 — Татар куйлари. 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси (рус.). 20.30—Концерт (янги Тошкентиң қураётганлар учун). 21.25—Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00—Қардош социалистик мамлакатларда. 22.10 —Вальс кечаси. 22.40—А. Авлиёқулов. «Академик» (очерк). 23.20— Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.15 — **Ўзбекистон автомобиль йўл қурувчилари — юбилей шарафига**, 18.35 — **Газанда** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 20.20 — **Телевизион янгиликлар**, 20.35 — **Абу Али ибн Сино асарларини варақлаганда...** 21.00 — **«Ғунчалар»** (Самарқанд область Ургут район халқ театрининг спектакли).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.55 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўқув эшиттиришлари программаси

18.00 — Математика. **Математик индукциялар методи**, 18.35—**Сонниңг абсолют ўлчови**, 19.10 — Химия. **Химиянинг асосий қонунлари ва тушунчалари** (олий ўқув юртига кирувчилар учун).

19.45 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан—**Олмаота телестудияси эшиттиришлари.**

КИНО

Қишки бинода

Қўлга тушмас қасоскорлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК», «ВОСТОК» НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ярoғ-аслаҳасиз рицарь—«МИР» (кундуз ва кечқурун).

Спартак — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Уч бақалоқ — «СПУТНИК» (кундуз соат 4 ва кеч 8 да):

Чернушка — «ФЕСТИВАЛЬ» (кундуз соат 5, кеч 7 ва 9 да).

Чўккан кеманинг сири—«ЧАЙКА» (эрталаб соат 10 да):

Ёзги бинода (кеч соат 8-40 минут ва 10 яримда)

Учинчи ёшлик — «УДАРНИК»

Туннель — «1 МАЙ».

Қўлга тушмас қасоскорлар — «ХИВА».

Чернушка — КАФАНОВ номли.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 18/V да **Трубадур**, 19/V да **Риголетто**.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ТЕАТРДА — 18/V да **Қонли сароб**, 19/V да **Ўғирланган умр**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 18/V да **Катта концерт** (ёзги бинода), 19/V да **Қари қиз.**

«ҚИЗИЛ ТОНГ» ТИКУВЧИЛИК ФАБРИКАСИГА

товаршунослар, тикувчилар ва тикувчилик касбига ўргатиш учун шогирдлар, газмол таҳловчилар, бичиб тайёрланган газмолларни комплектлаштирувчилар, газмол ўлчовчилар, уборщицалар, юкчилар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, 61, Т. Шевченко кўчаси, 21-уйга мурожаат қилинсин.

1967 йил 2 июнь кундуз соат 2 яримда, Тошкент политехника институтининг энергетика ва инженер-физик факультетлари илмий совети мажлисида (Ульяновская кўчаси, 3-уй) техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР.

У. У. Пўлатов «Баъзибир адсорбитларнинг адсорбцион хусусиятларини юқори частотали разрядлар таъсири остида ўзгаришини текшириш» деган темада.

П. Ф. Ҳасанов «Уч элементли феррорезонанс релеларининг назарияси ва ҳисобланиши» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (А. Навоий кўчаси, 13-уй).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик—В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 115. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 04312.